ROMÂNIA
Newsweek

DE UNDE TĂIEM

Deficitul bugetar trebuie să scadă urgent. Newsweek România dezvăluie cheltuieli nesimțite ale statului și indică instituții nefuncționale.

ANUL 8 ■ NUMĂRUL 174 ■ PREȚ: 19,90 LEI ■ 20.06-17.07.2025

Newsweek ROMÂNIA

Alătură-te și tu
celor peste
> 2.500.000
de cititori unici
care aleg
în fiecare lună
newsweek.ro

Cele mai relevante știri,
analize pertinente,
investigații incisive,
opinii echilibrate.

newsweekromania

Newsweek ROMÂNIA

20.06-17.07.2025 _ ANUL 8 _ NR.174

Apare lunar. Următoarea ediție va fi pe piață pe 18 iulie 2025

SUMAR

Periscop

6 **Măsuri de austeritate**
Povară pe bugetul României:
sporul de antenă și sporul de condiții vătămătoare

10 Statul nu colectează anual 5.000.000.000 €, din TVA. Cine e de vină

12 **Buget**
De unde tăiem

Opinii

14 MIHAI DUȚĂ
Nu trebuie să tăiem nimic. Doar să se fure mai puțin

15 STELIAN NEGREA
Cum să pui România pe picioare cu cei care i-au tras prețul de sub picioare

Cronica NATO

16 ION PETRESCU
Posibila ripostă a trupelor europene pentru apărarea teritoriului dintre Prut și Nistru

Internațional

18 **„Divorț" ideologic**
Ruptura dintre MAGA și elita tehnologică are urmări globale

20 **Alegeri poloneze**
Karol Nawrocki câștigă în Polonia – consecințe regionale

22 **Orientul Mijlociu**
Simțind tensiunea

26 **Economie**
Revenire la setările din fabrică

36 **Religie**
Reducerea diviziunii catolice

Magazin

38 **Cultură**
Putere permanentă

48 **Educație**
Clasa cu IA

52 **Caritate**
Realizări ale Coroanei

56 **Sănătate**
A revenit cu și mai mare putere

59 **Tehnologie**
Curățarea cosmosului

60 **Concorso d'Eleganza Villa d'Este 2025**
Arc peste timp, din trecutul fascinant al automobilului, spre mobilitatea contemporană

Calendar

64 A fost publicat „Deșteaptă-te, române"

»P.56

Newsweek ROMÂNIA

Află cum te poți abona » P.65

REDACȚIA

DIRECTOR GENERAL _ Sabin Orcan

Redactor-șef _ Petre Bădică
Redactor-șef adjunct _ Mihai Duță

Senior-editori:
Valentin Bolocan, Florin Budescu, Valeria Cupă, Adina Mutăr, Stelian Negrea, Gabriel Peneș, Răzvan Scăețeanu

Reporteri: Catinca Doboș, Alexandru Pop, Daniel Toșa

Contributori: Remus Cernea, Alexandru Lăzescu, Ovidiu Nahoi, Ion Petrescu

Art director _ Cecilia Bălănescu

Corectură _ Monica Ady

FOTO

INQUAM PHOTO AGENCY shutterstock profimedia

EDITOR
SC News Internațional SA

Bd. Mărăști, nr. 65-67, Sector 1, București
(Pavilion G3, Complexul Romexpo, Intrarea B)
Telefoane:
0374.00.23.81; 0374.00.23.82
Email:
redactia@newsweek.ro
abonamente@newsweek.ro
publicitate@newsweek.ro

DIRECTOR COMERCIAL _ Carmen Dincă

PUBLICITATE _ carmen.dinca@newsweek.ro

EVENIMENTE _ Ioana Dumitru

OFFICE MANAGER _ Andrei Sabin Orcan

TIPAR:
IPG Infopress Group

ISSN 2601 - 5897

Newsweek este o marcă înregistrată a Newsweek LLC (SUA)

BIBLIOTECA ALEPH

BROOK FALLS, SUA

Tactică

Un somon sare în gura unui grizzly care îl așteaptă în vârful unei cascade. Urșii stau răbdători ca somonii să sară din râu în timpul călătoriei lor în amonte pentru a se reproduce.

📷 ➤ PROFIMEDIA IMAGES

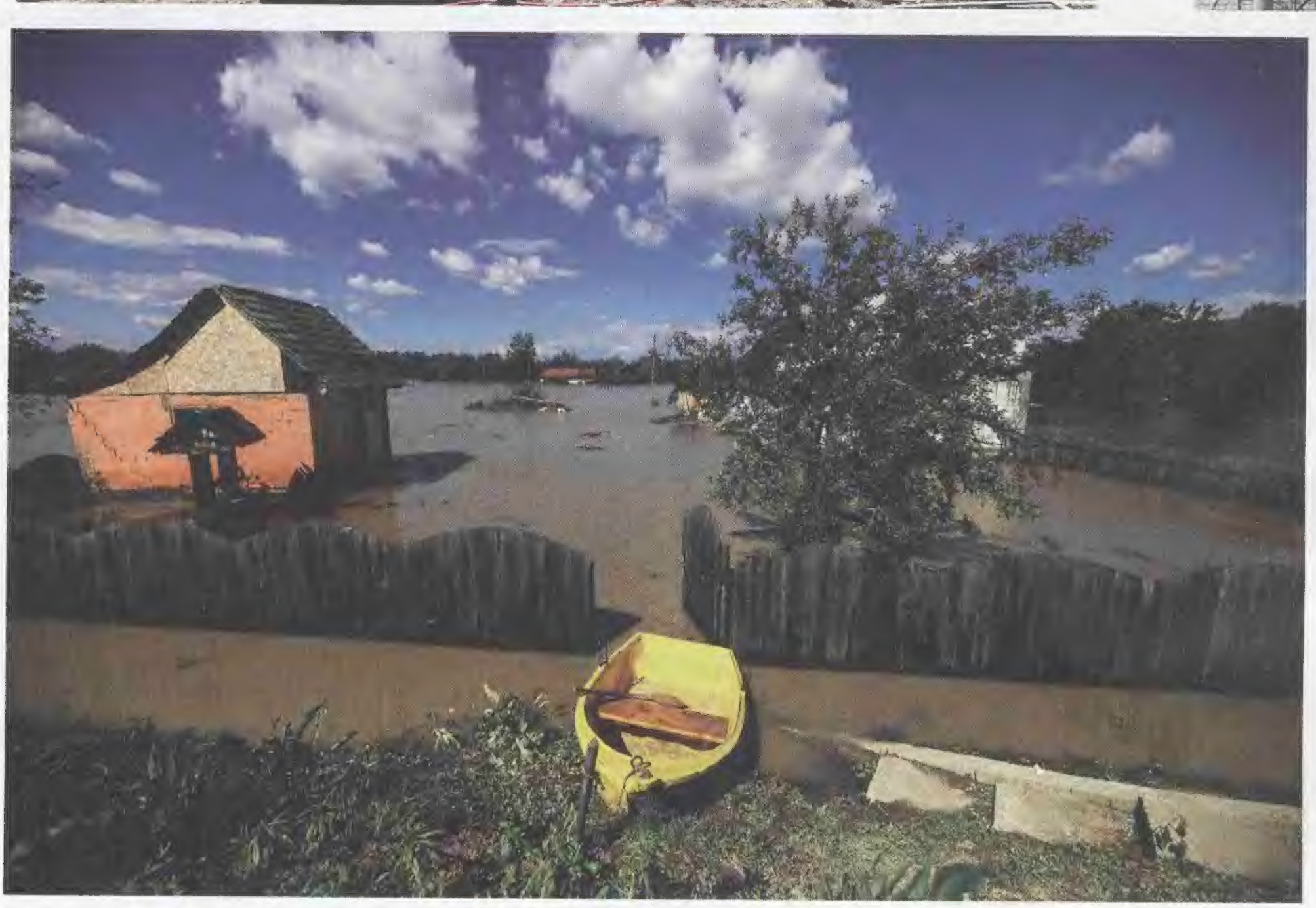

ROHOVOT, ISRAEL

Război

Iranul a atacat Israelul în dimineața zilei de 15 iunie, cu tiruri de rachete după un atac masiv al Israelului care a vizat instalațiile nucleare, militare și petroliere ale Iranului și a ucis mai mulți generali de rang înalt.

PROFIMEDIA IMAGES

BĂCEL, ROMÂNIA

Inundații

Staul Băcel din județul Covasna a fost grav afectat de inundații. Localnicii au fost transportați la casele lor cu bărcile pompierilor, pentru a-și hrăni animalele rămase în poduri.

INQUAM PHOTOS / OVIDIU MICSIK

KIEV, UCRAINA

Atac

Serviciul pentru Situații de Urgență din Ucraina a raportat că forțele ruse au lansat un atac mixt împotriva Kievului, implicând drone și rachete, în noaptea de vineri spre sâmbătă, 6 iunie, ca răspuns la distrugerea bombardierelor tactice rusești.

PROFIMEDIA IMAGES

MĂSURI DE AUSTERITATE

Povară pe bugetul României: sporul de antenă și sporul de condiții vătămătoare

Printre măsurile de austeritate care trebuie să fie luate de noul guvern al României se află reglementarea sporurilor de antenă. De ele beneficiază aproape toți bugetarii și sunt în valoare de 15% din salariu, dar nu mai mult de 1.500 lei brut. – *Petre Bădică*

DEȘI AMBELE SPORURILE SUNT IMPOSIBIL de justificat, viitorul guvern pare decis să elimine doar sporul de antenă.

Sporul de antenă se acordă acelor bugetari care vin la locul de muncă și se expun undelor electromagnetice. Pentru că viața le-ar fi pusă în pericol, ei primesc un „spor de antenă" de 15% din salariu.

Sporul de antenă se dă pe baza unor buletine de analiză. Aceste buletine de analiză sunt eliberate tot de instituții publice sau aflate în subordinea unor ministere.

Radiocom încasează contracte din bani publici, dar le trece „la secret"

O parte din măsurătorile câmpurilor electromagnetice sunt făcute și de către Radiocom.

Într-un răspuns pentru *Newsweek România,* Societatea Națională de Radiocomunicații S.A. (RADIOCOM) explică faptul că oferă servicii de măsurare a câmpului electromagnetic tuturor beneficiarilor care le solicită, în baza unei cereri și a încheierii unui contract de prestări servicii.

Radiocom pune la dispoziția beneficiarilor aceste buletine, dar nu face interpretări ale rezultatelor și nici recomandări privind acordarea „sporului de antenă".

„Aceste responsabilități revenin angajatorului. În urma efectuării măsurătorilor, se întocmește și se transmite beneficiarului un Raport de măsurători", mai spune Radiocom pentru *Newsweek România.*

Am cerut „lista cu instituțiile publice (primării, consilii județene, ministere, administrații etc.) la care ați realizat măsurători de determinare a densității și intensității câmpului electromagnetic. Și de asemenea, sumele de bani încasate".

Fără să nege că realizează astfel de buletine pentru instituții publice, Radiocom ne-a transmis că „în ceea ce privește informațiile solicitate referitoare la lista instituțiilor publice beneficiare și sumele încasate, precizăm că acestea sunt acoperite de clauze de confidențialitate contractuale".

Unde lovesc undele electromagnetice, strict secret

Refuzul Radiocom nu stă în picioare. În cazul instituțiilor publice care acordă „spor de antenă",

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA; PEXELS

măsurătorile câmpurilor energetice se realizează din bani publici.

Radiocom refuză să facă publice numele instituțiilor care au cerut buletine de analiză pentru câmpuri electromagnetice pe care le-au plătit din bani publici.

Pe baza unor documente, *Newsweek România* a aflat că, în perioada 2015-2020, un număr de peste 1.300 de instituții publice au plătit bani publici pentru a obține spor de antenă.

În anul 2015, un număr de 329 de instituții publice au plătit analize, din bani publici, pentru determinarea câmpului electromagnetic din interiorul instituțiilor.

În anul 2016, a fost vorba de 341 de instituții publice, în 2017, de un număr de 247 instituții publice, în 2018, de un număr de 189 instituții publice, în 2019, de 59 instituții publice, iar, în 2020, de 68 instituții publice.

Pe această listă, regăsim aproximativ 500 de comune, 70 de orașe, 40 unități administrativ teritoriale, zeci de școli, agenții (APIA, Protecția mediului, de sănătate publică), teatre, administrații ale cimitirelor, stațiuni de cercetare agricolă, poliția locală, penitenciare și inspectorate de muncă, servicii și direcții (publice, comunitare, de alimentare cu apă, termoficare, sănătate publică, parcuri, salubritate), spitale etc.

Buletinele de analiză se reînoiesc periodic

Acordarea sporului de antenă este o formalitate. Buletinele de analize trebuie reînnoite o dată la 3 sau la 5 ani. Cum toți cei 1.300.000 de bugetari primesc și azi sporuri de antenă sau de condiții vătămătoare, contractele de mai sus au fost reînnoite. Desigur, tot din bani publici.

Estimăm tot la câteva mii numărul instituțiilor bugetare din România care au plătit din bani publici analize ale câmpului electromagnetic la locul de muncă. Există cazuri, nu foarte multe, în care angajații unor instituții au trecut de la spor de antenă la spor pentru condiții vătămătoare de muncă.

Pentru că procentul este același - 15% din salariu. Oricum, sporul din bani publici nu se pierde, doar se conservă.

Newsweek România face un apel la Ministerul Economiei, sub autoritatea căruia funcționează Radiocom, și la Ministerul Educației, care coordonează Institutul de Cercetare Darabond să publice lista cu cele câteva mii de instituții de stat care au plătit din bani publici analize pe baza cărora se dau spor de antenă sau spor pentru condiții vătămătoare de muncă.

DEPUTATUL PSD
Alfred Simonis s-a arătat indignat de sporurile de antenă și pentru condiții vătămătoare (stânga). Parlamentul are peste 100 de directori și șefi care primesc spor pentru condiții vătămătoare de muncă.

Miliarde pentru spor de antenă și spor de condiții grele

Peste 1.000.000 de angajați de la stat primesc sporuri pentru boli inventate. Viitorii consilieri, referenți și auditori primesc între 1.000 și 1.500 lei lunar ca „spor pentru condiții vătămătoare de muncă".

Parlamentul are angajați peste 100 de directori și șefi cu salariul de 17.000 lei brut. Aceștia mai primesc 1.500 lei spor de condiții vătămătoare, deși șefii stau în birou, au secretară și mașină la scară.

Alfred Simonis, liderul PSD din Camera Deputaților, e indignat de acordarea sporurilor de antenă și pentru condiții vătămătoare de muncă. Asta, în timp ce consilierii parlamentari de la Camera Deputaților încasează 1.500 de lei exact ca spor pentru condiții vătămătoare de muncă.

Liderul PSD din Camera Deputaților a descoperit existența sporurilor pentru condiții vătămătoare. Asta, în condițiile în care ele se acordă imoral în cuantum de 15% oricărui bugetar din 2017.

Acest lucru a fost posibil ca urmare a Legii salarizării elaborată de Olguța Vasilescu, colega lui din PSD și fost ministru al Muncii.

„Ne dorim eficientizarea cheltuielilor statului. Statul trebuie să funcționeze într-un final ca o companie, care să aibă angajați performanți și angajați dacă are nevoie de ei, dacă nu, nu", a spus Simonis.

Potrivit documentelor consultate de *Newsweek România*, unii din beneficiarii acestui spor de condiții vătămătoare de muncă împotriva căruia se revoltă Simonis sunt chiar consilierii săi. Astfel, un consilier de deputat ia spor pentru condiții vătămătoare de muncă.

Un consilier al unui deputat ia 1.414 lei pe lună, exact din motivele enumerate de Simonis mai sus: pen-

FOTO: INQUAM PHOTOS / OCTAV GANEA/ ADRIANA NEAGOE

tru că stă lângă o antenă sau pentru că muncește în puțin praf, lângă o imprimantă, cu ochii în computer (toate poartă generic numele condiții vătămătoare de muncă).

O bombă cu ceas

În 2017, PSD a lăsat o bombă cu ceas în buget. Zeci de mii de angajați din ministere, primării, prefecturi, Senat și Camera Deputaților primesc, lunar, sute sau chiar mii de lei sporuri pentru că ar munci în condiții periculoase, grele și vătămătoare. Pe acest considerent, se plătesc, de la buget, milioane de euro pe lună, suma exactă neputând fi precizată pentru că instituțiile nu sunt cooperante.

Sporurile pentru condiții vătămătoare au explodat în guvernarea PSD-PNL. În ultimii doi ani, în diverse ministere, ele s-au triplat.

Cei care primesc sporuri pentru condiții grele nu lucrează în oțelării, furnale sau turnătorii. Bugetarii cărora li se acordă aceste sporuri își desfășoară activitatea în fața calculatorului, în sediile centrale ale Ministerului Afacerilor Externe, Ministerului Justiției, Educației sau al Economiei, în Casa Poporului ori în Primăria Capitalei. Condițiile lor de muncă sunt similare cu ale altor milioane de „corporatiști" din mediul privat care, desigur, nu beneficiază de astfel de sporuri.

Ministrul Muncii, Bucura Oprescu, a anunțat că modul în care bugetarii primesc sporuri se va schimba din temelii. Astfel, sporul de antenă se va plăti în sumă fixă și nu procentual.

Peste 1.000.000 de angajați de la stat primesc sporuri pentru boli inventate

Această măsură nu rezolvă însă în totalitate problema, întrucât mulți dintre anagajați primesc acest spor total nemeritat.

Ce măsuri pentru reducerea cheltuielilor mai sunt luate în calcul

În momentul de față sunt luate în calcul mai multe măsuri pentru reducerea cheltuielilor la stat, printre care se numără:

- eliminarea sporului de confidențialitate și pentru complexitatea muncii;
- reducerea sporurilor pentru condiții vătămătoare de muncă;
- fără cel de-al 13-lea salariu;
- prime limitate la 300 de lei de sărbători;
- desființarea Institutului Levantului;
- desființarea Institutului Revoluției. ◻

Statul NU colectează anual 5.000.000.000 €, din TVA. Cin

Statul român nu a fost în stare să colecteze 5.000.000.000 €, din TVA, anul trecut. Anul acesta, pentru ca deficitul bugetar să nu scape de sub control, statul român trebuie să economisească circa 30 de miliarde de lei, adică 6.000.000.000 €. – *Florin Budescu*

ROMÂNIA CONTINUĂ SĂ SE confrunte cu dificultăți în colectarea TVA-ului, rămânând în urma tuturor celorlalte state membre UE, în timp ce vecina Bulgaria a înregistrat progrese considerabile.

Ambele țări au făcut parte din programele Băncii Mondiale pentru îmbunătățirea colectării veniturilor din TVA. Bulgaria a pus în aplicare măsurile propuse și a urcat constant în clasamentul UE, în ultimul deceniu.

România, pe de altă parte, a ales să oprească eforturile de reformă, în anul 2019, sub guvernul Vioricăi Dăncilă, cu mâna lui Orlando Teodorovici, ministrul de atunci al Finanțelor.

Avem cel mai mare deficit de colectare

Cele mai recente date ale Comisiei Europene, pentru anul 2022, arată că România are cel mai mare deficit de colectare a TVA din Uniunea Europeană: 30,6%, conform Novinite.

Această cifră reprezintă diferența dintre TVA-ul prognozat, la începutul anului fiscal, și suma colectată efectiv. Deficitul mediu de colectare a TVA în UE este de doar 6%.

Bulgaria, odată la coada clasamentului, ocupă acum locul 15, dintre cele 27 de țări ale UE, cu un deficit de colectare a TVA (gap de TVA, cum îi spun experții) de 7,7%. Este o îmbunătățire semnificativă față de anii anteriori.

De fapt, Bulgaria a înregistrat rezultate și mai bune în anul 2021, când gap-ul a fost de doar 4,9%. Nu vrem însă să trecem prin ce a trecut Sofia. Statul vecin a fost în faliment în 1998 și de atunci este pe consiliu monetar, fiind condus monetar, practic, de la Frankfurt, de către Banca Centrală Europeană. Datele statistice pentru anul 2024 încă nu sunt definitive. Ce se știe este că, în anul 2024, România a colectat la bugetul de stat peste 120 de miliarde de lei din TVA, potrivit ministrului Finanțelor de la acel moment, Marcel Boloș.

Dacă aceasta reprezintă cam 70% realizat, suma care nu a fost colectată a fost de 25 de miliarde de lei, adică de circa 5 miliarde de euro.

Ce se poate face

Avocatul fiscalist Gabriel Biriș, fost secretar de stat în Ministerul Finanțelor, spune că „problema nu vine din nedeclararea TVA, ci din neplata TVA". Tradus, asta înseamnă că sunt firme care, pur și simplu, nu plătesc TVA.

Sunt două modalități de a reduce neplata aceasta, explică expertul: „Reacția rapidă este o modalitate care funcționează doar la cetățenii onești".

Raportul Curții de Conturi, explică apoi acesta, a găsit la câteva adrese mii de firme. Sunt firme preluate contra cost,

România are cel mai mare deficit de colectare a TVA din Uniunea Europeană

FOTO: INQUAM PHOTOS / KARINA KNAPEK; ILUSTRAȚIE SHUTTERSTOCK

e e de vină

de unii, pe bani, ca să le lichideze. Există anunțuri pe Internet, de genul „cumpăr firme cu datorii", multe dintre aceste datorii provenind din neplata TVA.

La apariția subiectului, în mediul public s-a lansat ideea că este vorba despre firme specializate, care asigură găzduirea sediului social la ele, conform legii. Dar firmele în cauză au toate mari datorii, acesta a fost subiectul. Biriș sugerează altceva decât sedii sociale default. Apoi dă soluția. „Fie ai o taxare eficientă, dar asta durează, fie vii cu nucleara, adică faci taxarea inversă. Atunci când hoții înțeapă conductele, mai bine pui robinet și nu mai au ce fura.

Pentru hoți, există pericolul ca președintele să forțeze pe taxarea inversă și să obțină derogarea (de modificare de la 1 iulie a Codului Fiscal - n.n.). Au apărut acum voci credibile, care spun că taxarea inversă nu e bună, pentru că pierdem bani", atrage atenția Biriș, care a inițiat taxarea inversă, atunci când era secretar de stat.

ANAF a întrerupt digitalizarea pe vremea Vioricăi Dăncilă

Analistul economic Sorin Dinu arată că „ceea ce este de făcut cu încasările de TVA este dependent de e-factura. Vorbim despre analiză de risc, care nu se face, pentru că ANAF a întrerupt proiectul de digitalizare, când era premier Viorica Dăncilă și Orlando Teodorovici ministru al Finanțelor".

Totul s-a stopat la cumpărarea soluției informatice. Consultanța a costat peste 20 de milioane de euro. În prezent, firmele plătitoare de TVA raportează la Fisc lunar, trimițând fișiere excell, care sunt stocate pe harduri.

Sunt milioane de astfel de raportări în orb, care sunt stocate și nefolosite. Aceste raportări (așa cum se întâmplă în Polonia, de exemplu) ar trebui să fie făcute online, în aplicația SAF-T, de către plătitorii de TVA.

Apoi, inspectorii ANAF ar face analiza de risc în sistem, cu soluții informatice analizatoare, ce folosesc Big Data. Câteva secunde - și afli unde să te duci în control cu Antifrauda.

„Au inventat tot felul de e-uri, dar nu zdrobești economia informală cu ele. Parte din problemă sunt rambursările ilegale și parte sunt datorii de TVA recunoscute, dar neplătite", explică Dinu. Cauza nu e SAF-T, susține acesta, ci lipsa de informatizare a ANAF. „SAF-T e doar o bucățică. E vorba despre faptul că nu se trimit facturile. Cine nu le trimite, nu completează nici SAF-T.

Legătura este cu firmele de partid, care nu pot fi controlate, pentru că au protecție de partid și inspectorul ANAF primește ordin să nu se atingă de ele", susține expertul. „Polonia nu a făcut numai SAF-T", continuă acesta, „are e-Factura, e-TVA. Tu ai 13% - 15% economie informală, până nu rezolvi problema economiei acesteia informale nu rezolvi problema. Asta este o chestiune de durată. Implementarea va dura un an de zile. România trebuie să vină acum cu o soluție credibilă de consolidare fiscală pe anii 2025-2026, care să arate cum se ating țintele fiscale în Planul Național de Redresare", a explicat analistul economic Sorin Dinu.

BUGET

De unde tăiem

Ilie Bolojan, președintele interimar al PNL, a indicat clar direcțiile pentru măsurile de reducere a deficitului bugetar. – *Valeria Cupă*

EL A ARĂTAT CĂ SUNTEM DEJA la jumătatea anului, iar ținta de 7% din PIB este foarte greu să fie îndeplinită.

Bolojan a menţionat un plan care poate fi prezentat Comisiei Europene, care, „pe termen scurt, înseamnă o corecţie ce nu se poate face decât combinat din creşterea de venituri, din eşalonarea investiţiilor şi din scăderea de cheltuieli".

„Ar fi trebuit ca ordinea să fie inversă - să începem cu scăderile de cheltuieli, să prioritizăm investiţiile şi, dacă nu se reuşeşte, doar atunci să recurgem la creşterea veniturilor, dar, din păcate, datorită perioadei electorale şi preelectorale de un an şi jumătate în care din acest punct de vedere nu s-a făcut mare lucru, estimez că niciun guvern care va veni nu va putea evita creşterea veniturilor (la bugetul statului - n.r.), ceea ce

ILIE BOLOJAN, **președintele PNL, susține o conferință de presă la Palatul Parlamentului din București**

FOTO: INQUAM PHOTOS / GEORGE CĂLIN

înseamnă, din păcate, creşterea de taxe şi impozite", a spus Bolojan.

El a arătat că aceste măsuri nu se pot lua de pe o zi pe alta, însă este nevoie de o auditare rapidă a instituţiilor de stat.

De unde provine dezechilibrul

Ilie Bolojan a declarat că, în 2024, faţă de 2023, veniturile au crescut cu puţin peste 10%, iar cheltuielile generale ale statului au crescut cu aproximativ 19%.

„Pe ce s-au dus în principal aceste creşteri? Sunt trei componente principale care au absorbit, să spunem, aceste creşteri, care nu au ţinut seama de venituri.

Am avut o creştere a cheltuielilor cu salariile în România mai mare atât faţă de rata inflaţiei, cât şi faţă de veniturile statului.

Aici ne referim în mod evident la cheltuielile cu salariile din sectorul public.

2024, faţă de 2023, a însemnat o creştere de venituri de puţin peste 10% şi o creştere a fondului de salarii de 24%.

Asta înseamnă că, cu siguranţă, în anumite sectoare avem prea mulţi angajaţi şi asta înseamnă că tot în anumite sectoare există privilegii, există instituţii unde, în mod cert, fondurile de salarii pot fi corectate fără să se afecteze în felul acesta activitatea instituţiei", a spus Ilie Bolojan la Senat.

„Am avut o inflaţie acumulată, în patru ani, de 36% şi o creştere a fondului de pensii de 53%. În ultimul an, fondul de pensii a crescut cu 19%. Dar gândiţi-vă că ultima creştere, cea mare, s-a aplicat doar din septembrie şi, practic, anul acesta va fi efectul integral pe toate cele 12 luni.

E un lucru bun, au crescut pensiile, dar, din nou, trebuie să ne gândim la capacitatea ţării noastre de a le plăti şi, de asemenea, de a vedea distribuţia lor, pentru că sunt nişte inechităţi foarte mari în sectorul de pensii".

El a arătat că avem pensia medie de aproximativ 550-600 de euro şi avem pensii în sistemul de justiţie, medii, cu o pensionare la 48 ani, de 5.000 de euro, ceea ce este inechitabil.

Un alt aspect important este că avem venituri scăzute la bugetul de stat din cauza unei legislaţii permisive, uneori proaste, a evaziunii fiscale sau a performanţei scăzute în administraţie, în materie de colectare.

„Ştiţi că nu ne încasăm TVA-ul decât într-o pondere care poate fi mult îmbunătăţită, indiferent cum se calculează această neîncasare de TVA.

Avem o lege a insolvenţei permisive care permite intrarea în cascadă, dintr-o insolvenţă în alta, statul rămânând cu sume importante care nu sunt încasate", a explicat el.

Ilie Bolojan a mai declarat că „toată această situaţie este într-un context în care cetăţenii României au o încredere scăzută în instituţiile statului, care este generată de calitatea celor care suntem în politică, de promisiuni neonorate, de decizii greşite, de incompetenţă uneori".

Transparentizarea cheltuielilor şi evaluarea personalului

„E nevoie să lucrăm la măsuri, zilnic, în aşa fel încât, tot pe baza unui pachet, să obţinem rezultate combinate privind reducerea de cheltuieli, în primul rând, privind prioritizarea investiţiilor, dar şi creşterea veniturilor statului.

„Niciun Guvern nu va putea evita creşterea de taxe".

Ilie Bolojan

Fiecare instituţie din România cred că poate fi auditată imediat, în aşa fel încât să se vadă dacă îşi cheltuie eficient banii, dacă oferă servicii bune, dacă personalul are ce face cu norma întreagă şi e nevoie să luăm decizii în aşa fel încât, fără să reducem calitatea serviciilor, să putem reduce cheltuielile.

E nevoie de o transparentizare a tuturor cheltuielilor la instituţiile publice, la companiile de stat şi la instituţiile care spun că sunt autofinanţate, ASF, ANR, ANCOM, de exemplu, în aşa fel încât, ştiind care sunt datele contractelor de muncă, nivelul de salarizare, să se aplice corecţii în aşa fel încât aici banii publici care sunt încasaţi din piaţă sau să fie lăsaţi pieţelor sau să fie direcţionaţi către proiecte de care statul român are nevoie.

E nevoie să facem o reformă a pensiilor speciale", susţine Ilie Bolojan.

Eşalonarea investiţiilor

Preşedintele interimar al PNL a afirmat că anul acesta sunt programate investiţii de 150 de miliarde de lei.

„Nu cred că vor putea fi închise aceste bugete de investiţii, va trebui făcută o eşalonare a acestora, pentru că nu toate sunt la fel de urgente, nu toate sunt la fel de importante şi unele poate nu sunt la fel de bune ca altele şi deci o analizare a investiţiilor, a programelor pe care le derulează România şi o amânare a acestora sau o anulare a acestora, dacă va fi cazul, este foarte probabil necesară", a arătat Ilie Bolojan.

„Noi am susţinut întotdeauna o impozitare echitabilă şi susţinem şi în perioada următoare acest lucru, deci asta înseamnă că nu susţinem impozitarea progresivă, dar susţinem ca toţi care fac profit să plătească impozitele corect", a spus Ilie Bolojan într-o conferinţă de presă la Palatul Parlamentului.

EDITORIAL

Nu trebuie să tăiem nimic. Doar să se fure mai puțin

MIHAI DUȚĂ, redactor-șef adjunct al *Newsweek România*

În România sunt destui bani și am putea să ieșim lejer din criză dacă s-ar fura mai puțin. Nu mă amăgesc că s-ar putea stopa hoția în România, dar ar fi de ajuns să fie redusă cu 10%.

Statul e incapabil să încaseze cam 25 de miliarde de lei din TVA în fiecare an. Cam cât ne-ar trebui anul acesta ca să nu intrăm într-o criză profundă.
Același stat se uită-n altă parte când ministerele sunt pline de sinecuriști care iau sporuri pentru condiții vătămătoare pe motiv că se pot tăia în hârtia pe care-o plimbă de la un birou la altul.
Familiile din primării mănâncă alte miliarde din afaceri cu borduri, panseluțe și alte lucruri esențiale pentru oameni.
Bătălia pentru guvernare este de fapt bătălia pentru a fura în continuare. Cele mai râvnite ministere sunt cele ale Transporturilor, Fondurilor Europene și Dezvoltării. De ce?
Pentru că acolo sunt cei mai mulți bani care pot fi prăduiți.
Nu-s atât de naiv să-mi imaginez că acest furt va fi oprit vreodată în totalitate. Corupția este prezentă peste tot în lume. Însă are niște limite în țările civilizate, acolo unde Sănătatea și Educația nu pun în pericol populația așa cum se întâmplă la noi.
În România se fură cât se poate în orice instituție de stat. Apoi, angajații se plâng că nu li se măresc salariile.
Ăsta poate fi un obicei păstrat de pe vremea lui Ceaușescu.
Mi-aduc aminte că, atunci când aveai nevoie de piese de Dacie, înainte de 1989, făceai un drum la Colibași, lângă Pitești, acolo unde era Uzina Dacia.
Aproape în fiecare curte găseai piese furate din uzină, astfel încât puteai să-ți faci o mașină din bucăți. Așa compensau angajații salariile pe care le considerau mici.
Acum, tradiția asta cu furatul la locul de muncă a căpătat o altă formă. În toate instituțiile de stat există un aparat tehnic folosit pentru a fura de cei care sunt la conducere. Sunt oameni vechi, care știu toate chichițele administrației și care pot da o aparență legală chiar și achiziției unui fir de panseluță cu 5.000 de euro.
Mai sunt și angajații kamikaze. Ei fură de atât de mult timp fără să respecte vreo regulă și nu au pățit nimic, încât acum bagă mâna în buzunarul statului pe față, sfidător.
Ăsta e adevăratul stat paralel. Miniștrii vin și pleacă, ei rămân să fure și cu dreapta și cu stânga.
Cum îi recunoști?
Atunci când un personaj al cărui nume nu-ți spune nimic a fost plimbat pe funcții de conducere de la un minister la altul, de la o instituție publică la alta, aproape sigur el e omul care știe să întoarcă banul.
În fiecare instituție de stat se știe exact cine se ocupă cu astfel de treburi. Nu-i deranjează niciun procuror. Poate și pentru că nu avem atât de mulți procurori la cât se fură.
Dar tocmai pentru că această structură este cunoscută în intimitatea aparatului de stat, teoretic ar fi fezabilă o reducere temporară, de 10%, măcar pentru un an, a furturilor din banul public.
Altfel, măsura legală și instituțională ar fi tăierea substanțială a fondurilor de achiziții pe baza unei analize asupra cheltuielilor de anul trecut.
Nici n-ar fi foarte complicat. Trebuie doar să vezi ce s-a cumpărat și la ce preț.
Sigur vor fi multe pixuri de 100 de euro bucata, mere de aur și tichii de mărgăritar.
Sunt convins că noi putem trăi, cel puțin un an, fără panseluțe noi și fără să schimbăm borduri supra-înălțate.
Din păcate, ei nu cred că pot trăi fără să fure, apoi să facă scandal că nu li s-au mai mărit salariile.
Când vorbim despre statul român, vorbim despre o chestie abstractă. Ca să fiu mai exact, cei care patronează direct toate aceste hoții sunt miniștrii, primarii, șefii consiliilor județene, directorii societăților de stat.
Dar tot e bine că avem Institutul Levantului. Ce ne-am face fără el? Sau ATOP? Eu sunt așa de liniștit că mă veghează ATOP.
Nu știți despre ce vorbesc?
Oricum îi plătim de zeci de ani.

Cum să pui România pe picioare cu cei care i-au tras preșul de sub picioare

STELIAN NEGREA, editor al *Newsweek România*

Funcționarea oricărui guvern al României este blocată în primul rând de hăul din finanțele țării. Acoperirea uriașului deficit bugetar este o misiune imposibilă.

Pe care ar trebui ca noul premier să o facă cu ajutorul chiar al celor care au comis acest deficit bugetar în ultimii doi ani.
Când nu numai că au promis marea cu sarea și au aruncat electoral în stânga și în dreapta cu zeci de miliarde de lei. Care le-au adus doar o cădere abisală în sondajele de opinie.
Dar au blocat absolut orice discuție despre vreun început de reformă fiscală, administrativă sau a uriașului aparat bugetar.
Iar corupția s-a extins tocmai în momentul acesta.
Dacă mai pui la socoteală că urmează și o inevitabilă criză economică și mai pui și războiul de la granită, care se va extinde și nicidecum nu se va opri, misiunea devine imposibilă de mai multe ori.
Iar, colac peste pupăză, noul președinte a dat în scris în campania electorală că TVA-ul nu va crește.
E parcă un concurs de cine mai dă foc la valiză ca să vedem că oricum nu are șanse să renască din propria cenușă.
Ce se poate face?
Păi, asupra zecilor de miliarde de lei cu care PSD și PNL au aruncat în populație, în aparatul bugetar, în pensii speciale, în alte și alte bunătăți doar ca să pună lumea ștampila pe candidații celor două partide se mai poate face ceva?
Vor cele două partide să facă pentru prima dată primul lor pas spre onestitate și să iasă în față și să-și asume bărbătește acest uriaș Caritas pe bani publici care nu le-a adus nimic?
Răspunsul e nu.
Pot aceleași două mari partide, dacă nu vor să ajungă amândouă în sondaje sub partidul extremis AUR condus de pro-rusul George Simion, să își suflece odată pentru totdeauna mânecile și să înceapă reformele alea adevărate; nu cele mimate?
Fiscală, că avem sute de taxe și impozite. Administrativă, că avem mii de sate și comune care cheltuie abisal de mult fără niciun fel de rezultate. A uriașului aparat bugetar umflat în zonele unde nu ne doare deloc. Iar educația, sănătatea și apărarea ar trebui să fie declarate priorități ZERO.
Pot, dacă înțeleg că e ultima șansă să se salveze de pe Titanic. Altfel, îi vor plăti toți peșcheșul lui Simion în 2028.
Și, după cum o declară foști parlamentari și membri AUR, Simion încasează la greu, din toate părțile și numai cash.
Pot cele două partide să înțeleagă că trebuie să ia măsuri altfel criza economică ce bate la ușă îi poate mătura și mai repede de 2028? Prin anticipate și atunci nici măcar șpăgile bine dosite în fundul curții sau în paradisuri fiscale nu îi vor mai salva, iar Simion și toți pro-rușii vor încasa jack-potul mult mai devreme.
Pot oficialii celor două partide să lase investitorii occidentali și americani să își deschidă facilități de producție în România și să le întoarcă spatele celor chinezi și ruși?
Pot renunța la practicile corupte care s-au rafinat de-a lungul anilor și sunt egal împărțite între politicieni, înalți și perpetuu funcționari și care s-au extins ca un cancer la întregul aparat birocratic? Unde se vând ca la iarmaroc funcțiile, de la un simplu brancardier la un spital de stat, la cea de secretar de stat.
Pot cele două partide să înțeleagă că nu mai putem să fim la nesfârșit cu dosul în două luntri? Una să zicem și alta să facem în privința războiului din Ucraina. Și a atitudinii față de cele două dictaturi, rusă și chineză în principal, care amenință prin zeci de metode democrațiile șovăielnice cum e și cea românească.
Să rontăim discurs occidental la Bruxelles și unul nationalist-ceaușist cu accente vagi sau fățiș pro-rusești și pro-chienzești la intern.
Chiar dacă răspunsurile la toate întrebările de mai sus ar fi pozitive, iar cele două partide principale acum cu etichetă de pro-europene și-ar pune cenușă în cap, tot ar fi dificil pentru președinte să-și țină promisiunea din campania electorală că nu va crește TVA-ul.
Pur și simplu n-ai cum să acoperi pe termen scurt uriașul dezmăț bugetar din ultimii doi-trei ani.
E ironic să repui România pe picioare cu cei care i-au tras prețul de sub picioare, dar așa e viața. Mai mereu.

Posibila ripostă a trupelor europene pentru apărarea teritoriului dintre Prut și Nistru

col. (R) ION PETRESCU, contributor al *Newsweek România*

În România, politicieni mai sobri, miniștri mai destupați la minte și jurnaliști care nu se iau după fentele propagandei ruse reamintesc, din când în când, că Republica Moldova, țara soră cu România, nu poate fi sprijinită militar de Patria Mamă, pentru că nu face parte din NATO.

Dar, cu toate deficiențele sale ca președinte român, Klaus Werner Iohannis nu a rămas indiferent la acest subiect și a dat de înțeles că România nu va fi impasibilă la o situație de agresiune militară a Federației Ruse contra Republicii Moldova.
La începutul decadei a doua din luna iunie 2025, presa din Chișinău semnala dezorientată că, „pe malul râului Nistru, în raza orașului Tiraspol, circa 16 unități de tehnică militară, 13 piese de artilerie, muniții oarbe și materiale pirotehnice" se agitau, la vedere, ordinele fiind date în limba lui Tolstoi.
Mai precis, structurile militare din Transnistria, capabile să concentreze circa 12.500 de localnici, cu echipament, armament și experiență de sorginte militară, alături de soldații Grupului Operativ al Trupelor Ruse, staționat ilegal în Republica Moldova și evaluat la circa 1.000 de membrii înrolați în armata Kremlinului, vor să... reconstruiască operațiunea Iași-Chișinău, din cel de-Al Doilea Război Mondial (!!!). Sinistră glumă geopolitică postbelică.

În acest sens, entitățile enumerate anterior au pus la cale organizarea unor activități militare în Zona de Securitate. Cuvinte mari, pompoase, fără efect practic. Dar care pot impresiona naivii.
Potrivit autorităților de la Chișinău, aceste acțiuni unilaterale cu caracter militar desfășurate în perimetrul Zonei de Securitate au constituit o sfidare flagrantă a regimului special instituit pentru această zonă, subminând misiunea de menținere a păcii de pe Nistru.
Doar că de ani buni trupele ruse din Transnistria sunt o amenințare constantă la adresa comunității democrate europene, din care fac parte, de jure, România și, de facto, Republica Moldova.
Deci vorbim de un dispozitiv militar provocator al trupelor ruse, care își asumă doctrinar și public rolul de captive ale amintirilor sovietice din ultima conflagrație mondială.
„Delegația Republicii Moldova în Comisia Unificată de Control/ CUC, prin componenta sa în Comandamentul Militar Întrunit, a solicitat deplasarea observatorilor militari la fața locului pentru documentarea situației. Această solicitare regulamentară a fost blocată de către exponenții structurilor militare care reprezintă Tiraspolul și Federația Rusă", a precizat Biroul Politici de Reintegrare.
Nimic nou la Nistru.
În aceste circumstanțe, Delegația Republicii Moldova din cadrul CUC a condamnat ferm aceste provocări, menționând că asemenea acțiuni pun în pericol stabilitatea și securitatea în regiune.
Totodată, partea moldovenească a cerut încetarea imediată a oricăror acțiuni cu caracter militar în Zona de Securitate.
De menționat că acțiunea pusă la cale de Tiraspol și structurile ruse din regiune este prima care a vizat în mod direct România, țară membră a NATO. O vizare strict propagandistă, nimic altceva.

Dacă ar fi cu mințile acasă, coloneii din Tiraspol și generalii de la Moscova nu ar uita cuvintele lui Mark Rutte, actualul secretar general al NATO, care a avertizat public Rusia că atacarea comunității transatlantice va genera un răspuns devastator din partea trupelor aliate, la sol, din aer și pe apă.

Sigur că jurnaliștii rusofili de peste Prut jubilau când precizau, plini de mândrie sovietică: „Operațiunea Iași-Chișinău, cunoscută în literatura de specialitate și ca Bătălia pentru România sau ca A Doua Ofensivă Iași-Chișinău, se referă la luptele din estul României, dintre Armata Roșie și cea română, de la sfârșitul lunii august și începutul lunii septembrie 1944. Obiectivul ofensivei sovietice a Fronturilor al 2-lea și al 3-lea Ucrainean era distrugerea Grupului de Armate Sud și a dus la ocuparea României".
Dar, gospodin Putin, remember:
istoria nu se mai repetă!!!
Noile realități geopolitice din ulti-

mii 35 de ani au repoziționat țara noastră în comunitatea transatlantică, de care aparținea de drept, conform evoluțiilor și legăturilor anterioare, de ordin istoric, geografic, cultural, implicit geopolitic.

Chiar asta nu îi place lui Putin!

NATO - din care și România face acum, din fericire, parte - rămâne cea mai puternică alianță politico-militară din istorie, mai puternică, de câteva ori decât umbra Uniunii Sovietice - fragila Federație Rusă care încă mai practică, drept politică de stat, expansiuni teritoriale brutale, cu prețul anihilării vieții a milioane de cetățeni trăitori în Europa.
Ipotetica atacare a României de către trupele sălbatice ale lui Putin ar pecetlui soarta regimului de dictatură personală a conducătorului, momentan, de la Kremlin, reacția Alianței Nord-Atlantice urmând a fi complexă, dură, devastatoare, Moscova putând deveni o tristă amintire. Și nu este nicio exagerare aici.
Dar atacarea Republicii Moldova? NATO nu poate face nimic în privința asta - plâng prin redacții fătucele neinstruite prin poligoanele de antrenament actuale.
NATO? Nu.
Dar trupele europene de tipul EUFOR - precum sunt cele din cadrul EUFOR ALTHEA, a cărei comandă o exercită generalul-maior Florin-Marian Barbu - au și legitimitatea și experiența necesară pentru a deveni o forță disuasivă, contra oricărei aventuri militariste răsăritene vizând dezmembrarea Republicii Moldova.
Cel mai probabil, în mod logic, trupele europene se vor coagula inițial - ca expresie a unei noi Coaliții a Voinței, de data asta pe tărâm european - la baza militară de la Mihail Kogălniceanu.
Iar acțiunea lor va fi firesc solicitată public de autoritățile legitime de la Chișinău.
Conducerile statelor baltice, Poloniei și României - dar și a altor state europene, precum Marea Britanie, Italia, Spania și Franța - vor lua decizii pe măsura reacțiilor opiniilor publice din statele menționate.
Uniunea Europeană va saluta reafirmarea voinței defensive a comunității statelor democrate de pe bătrânul nostru continent.
Iar NATO va sprijini punctual, în principal logistic, operațiunea europeană.
De altfel, afirmația premierului maghiar Viktor Orbán, conform căruia Rusia nu are putere să atace NATO, înseamnă o recunoaștere indirectă, de către Putin a raportului de forțe - actual și mai ales viitor - defavorabil Moscovei.
Indiscutabil vorbim de un război hibrid, acesta fiind utilizarea simultană emergentă a mai multor tipuri de război de către adversari flexibili și sofisticați, care înțeleg că un conflict reușit necesită o varietate de forme concepute pentru a se potrivi obiectivelor la momentul respectiv. Un document american privind strategia maritimă spunea: „Conflictele sunt din ce în ce mai caracterizate de un amestec hibrid de tactici tradiționale și neregulate, planificare și execuție descentralizată și actori nestatali care utilizează atât tehnologii simple, cât și sofisticate în moduri inovatoare".
Metodele includ războiul politic și combină războiul convențional, războiul neregulat și războiul cibernetic cu alte metode de influențare, cum ar fi știrile false, diplomația, justiția, schimbarea regimului și intervenția electorală străină.
Prin combinarea operațiunilor cinetice cu eforturi subversive, agresorul intenționează să evite atribuirea vinovăției sale sau represaliile contra lui.
Însă, pornind de la realitatea parteneriatului existent între armata americană și Armata Națională a Republicii Moldova, este previzibil că nici Casa Albă nu va rămâne fără o reacție, inițial probabil doar la nivelul unei convorbiri telefonice între președinții Trump și Putin.

Ipotetic, Donald Trump va întreba, cu tâlc:
- Pentru cine bat clopotele, Vladimir?

Probabil că, la capătul celălalt al telefonului, se va institui o lungă și sugestivă tăcere.
Doar trăim în 2025, nu în 1945.
Vova Vladimir o fi uitat?!...

Ruptura dintre MAGA și elita tehnologică are urmări globale

„Despărțirea" dintre Donald Trump și Elon Musk este mai mult decât urmarea unei nepotriviri de caracter. Sau ciocnirea dintre două personalități dominatoare. Este un divorț ideologic. Iar urmările se simt până în Europa. – *Ovidiu Nahoi*

ELON MUSK ȘI-A EXPRIMAT regretul pentru că a mers „prea departe" în conflictul cu Donald Trump. La rândul său, Donald Trump s-a declarat „recunoscător" pentru regretul exprimat de Elon Musk.

Așa s-a pus frână unui conflict deschis care l-a opus pe cel mai bogat om din lume celui considerat omul cel mai puternic. Cel din urmă pare să fi câștigat. Dar divorțul rămâne pronunțat, chiar dacă scandalul se potolește.

Cu ce consecințe?

Rădăcinile unui conflict

Un lucru este clar. Elon Musk și Donald Trump nu mai sunt prieteni.

Tensiunile dintre cei doi au explodat la începutul lui iunie, când și-au adresat cuvinte dure. Iar scânteia care a declanșat explozia a fost „Legea mare și frumoasă", proiectul de finanțare a reformelor promise de Casa Albă. Un proiect care, printre altele, îl dezavantaja pe magnatul tehnologic. Acesta își vedea oprite generoasele subvenții pentru mașinile electrice, precum și pentru programele sale spațiale.

Era clar că Musk își pierduse influența pe lângă cel mai puternic om din lume. Iar prezența sa – oricum controversată – în fruntea agenției pentru optimizarea guvernamentală DOGE devenea imposibilă.

Ca răspuns, Elon Musk a prevăzut punerea sub acuzare a lui Donald Trump – un fel de a vorbi de funie în casa spânzuratului, având în vedere relația zbuciumată a președintelui american cu procurorii și instanțele.

De asemenea, Musk a invocat presupuse legături ale lui Trump cu infractorul sexual Jeffrey Epstein, postări șterse ulterior. La rândul său, președintele SUA a amenințat că va anula contractele federale cu companiile lui Musk.

Dar, odată cu încetarea scandalului public, purtătoarea de cuvânt a Casei Albe, Karoline Leavitt, a precizat că administrația Trump nu a inițiat nicio revizuire a numeroaselor contracte dintre companiile miliardarului și guvernul federal.

Fiecare cu cărțile sale

Miliardarul pare a fi pierzătorul, cel puțin în acest stadiu. A pierdut 34 de miliarde de dolari ca acționar principal al Tesla doar în noaptea în care a izbucnit disputa. Un semnal care a arătat că investitorii s-au temul că disputa cu președintele va avea consecințe negative pentru magnatul tehnologic. Cu alte cuvinte, au mizat pe Trump.

De remarcat că aplanarea conflictului a fost anticipată de Erol Musk, tatăl miliardarului – și asta, chiar de la Moscova, unde fusese invitat de onoare al unei conferințe organizate de Alexander Dughin, „filosoful lui Putin".

Musk are și el propriile cărți în mână. Și cea mai importantă pe care a invocat-o a fost constituirea propriei formațiuni politice, „America Party". Să nu ne imaginăm că o asemenea construcție va avea efecte devastatoare asupra Partidului Republican. Sprijinul pentru Trump în rândurile marelui partid rămâne unul extrem de solid.

Dar Musk poate altceva. De exemplu, să acționeze inteligent în microcosmosul alegerilor parțiale din noiembrie anul viitor, în acele state și districte unde există un echilibru între democrați și republicani. Apariția unui al treilea jucător semnificativ, desprins din trupul republican, ar putea dăuna mult partidului lui Trump, care mizează pe majorități strânse în Congres. Iar Elon Musk ar putea nici să nu aștepte alegerile parțiale din 2026. El poate acționa chiar acum, convingând republicani din cele două camere să i se alăture: prin șarmul personal sau prin mijloace financiare.

Privind tabloul mai larg, să ne gândim apoi ce vor spune ceilalți moguli tehnologici care, după victoria din noiembrie 2024, s-au aliniat cuminți pentru a-și prezenta omagiile la Mar-a-Lago. Dacă magnatul cel mai apropiat de Trump a plecat în felul acesta, la ce s-ar putea aștepta ceilalți?

„Seria neagră" a lui Trump

Chiar dacă aplanat – cel puțin pentru moment –, conflictul se adaugă șirului de eșecuri înregistrate de Donald Trump în al doilea mandat. Într-adevăr, steaua sa

norocoasă care l-a urmărit de-a lungul carierei sale politice pare să apună.

Pacea din Ucraina, promisă în 24 de ore, nu a venit. Administrația Trump a pierdut prestigiu internațional și s-a înstrăinat de aliații europeni din cauza atitudinii prea binevoitoare față de Rusia. Pur și simplu, șeful de la Casa Albă și-a convins aliații occidentali că nu înțelege natura conflictului din estul Europei.

Războiul taxelor vamale, declarat lumii întregi, a avut efecte negative pentru America, în asemenea măsură încât Donald Trump s-a văzut nevoit să dea înapoi. Cel mai notabil, în fața Chinei, pe care Trump însuși a definit-o drept marele adversar strategic.

Războiul din Orientul Mijlociu, căruia administrația Biden, aflată pe ultima sută de metri, părea să-i pună capăt, s-a reluat cu și mai multă forță. Donald Trump arată că l-a scăpat de sub control pe impetuosul premier israelian Beniamin Netanyahu. Iar acesta pare să treacă peste voința Washingtonului și să atace Iranul.

Intervenția în forță de la Los Angeles, decisă peste capul autorităților statale, s-a întors împotriva lui Trump. Violențele au escaladat, iar protestele împotriva autorităților de imigrare s-au întins în toată țara. Elon Musk, cu rețeaua sa X și cele 220 de milioane de urmăritori ai săi, ar fi fost un aliat de nădejde al lui Trump în această bătălie cu statul democrat California. Dar miliardarul n-a mai fost acolo.

Dacă vorbim de o extinsă partidă politică al cărui protagonist este Donald Trump, putem spune că după o primă repriză deloc rea, cea de-a doua a început catastrofal. Cu sau fără Elon Musk, pentru Donald Trump este momentul marilor decizii: ori schimbă tactica, ori merge înainte spre dezastru.

Un „divorț" ideologic

Dar marea ciocnire dintre Elon Musk și Donald Trump nu este doar o nepotrivire de caracter, o ruptură între doi indivizi.

Este și o ruptură între două viziuni din interiorul dreptei radicale americane și nu numai.

Este ruptura dintre populismul naționalist grosier, care se hrănește cu resentimente și izolare, promovat de MAGA, și elita tehnologică hiperindividualistă care visează la orașe private, supravegherea oamenilor prin rețelele sociale, monede digitale pe care să le controleze în locul statelor. Unii îl numesc „tehno-fascism".

Și aici apar efectele globale. Victoria lui Donald Trump, în strânsă alianță cu Elon Musk, a fost prezentată drept începutul unei revoluții conservatoare planetare îndreptate împotriva liberalismului.

Limbajul radical, refuzul nuanțelor, teoriile conspirației, toate amplificate de rețeaua X, apăreau în ochii tuturor un tăvălug căruia nimeni și nimic nu-i putea rezista.

Extrema dreaptă europeană a intrat în extaz, de la București la Paris, de la Berlin la Roma. Dar viața s-a dovedit mai complicată. Candidații care se revendicau de la MAGA au pierdut alegeri, rând pe rând, în Canada, Australia, Germania, Albania, România. Au câștigat doar în Polonia, dar în condiții speciale, într-o țară în care conservatorismul catolic își are rădăcini vechi, cu mult înainte de MAGA.

Acum, extrema dreaptă europeană se află în fața unei alegeri dureroase. Ideologic, apropierea de Trump și MAGA sunt indiscutabile. Tehno-fascismul lui Musk este prea mult, chiar și pentru extremiștii de dreapta ai bătrânului continent. Într-o Europă fondată pe etosul libertății, așa ceva pur și simplu nu se poate vinde.

Dar aceste partide și liderii lor se bucurau de o puternică susținere pe X, și aceasta, în numele lui Donald Trump. Liderii europeni de extremă dreapta au fost reticenți în a comenta și a se poziționa în confruntarea Trump-Musk. Aplanarea conflictului – anticipată, totuși, de la Moscova – îi face să răsufle ușurați.

Însă șirul de eșecuri ale liderului de la Casa Albă, la care se adaugă ruptura de mogulul tehnologic, nu sunt deloc semne bune pentru extremiștii europeni.

ALEGERI POLONEZE

KAROL NAWROCKI câștigă în Polonia – consecințe regionale

Naționalist-conservatorul Karol Nawrocki *(foto)* a câștigat alegerile prezidențiale din Polonia. El a obținut victoria în al doilea tur cu 50,89%, în fața pro-europeanului Rafal Trzaskowski, cu 49,11%. A fost cea mai strânsă cursă prezidențială din istoria democratică a Poloniei. Și, totodată, s-a înregistrat o participare record, de 72%. – *Ovidiu Nahoi*

VICTORIA LUI NAWROCKI ARE consecințe pentru întreaga regiune. România este și ea afectată.

Angajament continuat pe flancul estic al NATO

În mod greșit, unii analiști români l-au caracterizat pe președintele ales Karol Nawrocki drept „pro-rus". Departe de așa ceva.

Ca director al Muzeului celui de-Al Doilea Război Mondial și apoi al Institutului Memoriei Naționale (un fel de IICCMER din România), istoricul naționalist s-a distins tocmai prin atitudinile sale anti-ruse. Moscova i-a deschis chiar un dosar penal pentru implicarea sa în demontarea unor monumente sovietice de pe teritoriul Poloniei.

Pro-american și atlantist, el urmează linia partidului conservator Lege și Justiție (PiS) de susținere a „alianței celor care vor", aflată în spatele Ucrainei.

De la începutul agresiunii pe scară largă a Rusiei în 2022, de fapt, chiar de la anexarea Crimeei și a unor părți din Donbas, în 2014, guvernele poloneze conduse de PiS au condamnat Moscova și au atras atenția Europei asupra pericolului rusesc. Ruptura Poloniei de Ungaria lui Orban, un susținător fervent al lui Vladimir Putin, s-a produs tot sub guvernarea PiS.

Polonia a început să-și crească semnificativ cheltuielile de apărare tot sub PiS, o politică urmată și de guvernul liberal al lui Donald Tusk.

În pofida retoricii de uz intern împotriva unor beneficii sociale de care s-ar bucura refugiații Ucrainei (discutabile și acestea), nu există niciun motiv pentru a crede că flancul nord-estic al NATO va slăbi în fața amenințării ruse.

De asemenea, cu toată retorica abrazivă din campanie, Polonia va rămâne la parteneriatele ei strategice, în Triunghiul de la Weimar (alături de Germania și Franța) și în strânsă legătură cu Marea Britanie.

O problemă pentru UE, dar nu imediată

În sistemul de putere al Poloniei, președintele are un rol mai degrabă ceremonial, cu mai puține atribuții în domeniul securității și politicii externe, dacă ar fi să-l comparăm cu omologul său din România.

Totuși, el deține o pârghie importantă în politica internă: se poate opune oricărui proiect legislativ. Parlamentul poate trece peste voința președintelui doar cu un vot de minim 60%, majoritate pe care guvernul lui Donald Tusk nu o deține.

Pe termen scurt, influența acestor alegeri asupra politicilor europene este redusă.

Polonia este reprezentată în Consiliul European de premierul liberal Donald Tusk. Este adevărat, el poate fi încorsetat într-o anumită măsură de prezența unui președinte conservator, dar nu mai mult decât s-a întâmplat și cu președintele în curs de plecare, Andrej Duda.

Perspectiva de aderare a Ucrainei devine însă problematică în momentul de față. Nawrocki s-a pronunțat ferm împotriva primirii Ucrainei în UE. Iar guvernul lui Donald Tusk nu poate să nu țină cont de această opinie, având în vedere rezultatul alegerilor.

Este foarte probabil ca negocierile de aderare ale Kievului să fie înghețate sau amânate sine die. Ceea ce nu ar întrista chiar pe toată lumea de la Bruxelles sau din marile capitale, unde există destui adversari ai extinderii.

Pe termen mediu, amenințarea constă în posibilitatea ca PiS să racoleze un număr de parlamentari liberali pentru a răsturna guvernul și a declanșa alegeri anticipate, pe care să le câștige.

Atunci, la masa de decizie a UE va veni, într-adevăr, premierul unei mari națiuni eurosceptice. Dar, până atunci, mai e.

Pe termen scurt, rezultatul din Polonia s-ar putea dovedi o capcană pentru premierul ungar Viktor Orban.

Dosarul activării Articolului 7 avansează cu pași repezi în Consiliu. Liderii europeni înțeleg acum că fereastra de oportunitate pentru a acționa se îngustează.

Și este de așteptat să urgenteze procedura împotriva Ungariei. Cu o condiție: să-l câștige de partea lor pe slovacul Robert Fico.

FOTO: PROFIMEDIA IMAGES

O victorie a MAGA, dar nu cine știe ce

Canada, Australia, Germania, Albania, România... iată cinci țări care, după instalarea lui Donald Trump la Casa Albă, au respins la vot candidații care se revendicau de la ideologia MAGA.

Polonia nu a intrat pe această listă și susținătorii „revoluției conservatoare" pot bifa o primă victorie în străinătate, după revenirea lui Donald Trump la Casa Albă.

Mișcarea ultraconservatoare americană s-a implicat puternic în alegerile din Polonia. Conferința de Acțiune Politică Conservatoare (CPAC) a ținut o reuniune în Polonia, cu câteva zile înainte de turul al doilea.

Cu acest prilej, secretarul Departamentului de Securitate Internă, Kristi Noem, a ieșit din normele diplomatice de nealiniere partizană, îndemnând polonezii să voteze pentru Karol Nawrocki.

Apoi, conferința conservatorilor s-a mutat în Ungaria.

Dar victoria MAGA a venit pe terenul cel mai facil cu putință.

Conservatorismul catolic își avea oricum rădăcini bine înfipte în solul polonez. De altfel, din 2005 încoace (de la plecarea președintelui de stânga Aleksander Kwaśniewski), Polonia a avut un singur președinte liberal, pe Bronislaw Komorowski. În rest, numai președinți conservatori: Lech Kaczinski, Andrej Duda și acum Karol Nawrocki.

De notat că acesta din urmă a câștigat la cea mai mică diferență în comparație cu predecesorii săi.

Cum poate beneficia Rusia

Victoria lui Nawrocki, un anti-rus declarat și pus sub urmărire de Moscova, are și părțile ei bune pentru Kremlin.

În acest moment, în discursul rusesc, adversarul principal este Europa. Mai precis, Europa liberală. Europa lui Macron și a lui Merz. Europa căreia i se alătură tot mai decis britanicul Keir Starmer. Europa căreia i s-a alăturat, viguros, România, odată cu alegerile din 18 mai.

Nu de Ucraina militară se teme Vladimir Putin. El se teme de Ucraina europeană, cu libertățile și oportunitățile ei. O astfel de Ucrainã ar fi un exemplu „prost" pentru lumea rusă, din perspectiva Kremlinului.

Un alt adversar declarat al Europei se află la Casa Albă. Donald Trump consideră Europa un concurent economic și comercial al Statelor Unite. Și o vrea, la rândul său, cât mai slabă și mai dezarticulată. Acționând alături de mentorul său, Donald Trump, pentru slăbirea Europei, Karol Nawrocki va face, implicit, jocul Rusiei. Cea care deja a pus preț pe capul lui.

Relația București-Varșovia. O problemă și o oportunitate

De-abia ajuns în prima sa acțiune externă, la summitul B9 de la Vilnius, președintele român Nicușor Dan a primit din partea omologului său Volodimir Zelenski invitația de a vizita Ucraina.

Cu o Polonie totuși capricioasă, liderul de la Kiev a înțeles imediat importanța vecinului România.

Dar cum rămâne cu relația româno-poloneză? Apropos, formatul București 9, al statelor de pe flancul estic al NATO, a fost activat după agresiunea rusă din 2014 împotriva Ucrainei. Și i-a avut ca inițiatori pe președintele liberal român Klaus Iohannis și omologul său conservator, Andrej Duda.

România și Polonia sunt legate de un parteneriat strategic, încheiat în 2009, de președintele liberal-reformist Traian Băsescu și omologul său conservator Lech Kaczinski.

Campaniile electorale din România și Polonia au adus, într-adevăr, o urmă de venin, ceea ce s-ar putea repercuta asupra relațiilor constant bune.

PiS l-a susținut puternic pe candidatul de extremă dreapta George Simion, în alegerile românești. De altfel, Simion a fost primit cu onoruri de însuși președintele Andrej Duda. Liderul AUR a petrecut mult timp în Polonia, la acțiunile electorale ale lui Nawrocki.

De partea sa, premierul Donald Tusk și-a afirmat susținerea față de Nicușor Dan. După ce acesta din urmă a câștigat, a venit în Polonia pentru a-l susține public pe candidatul liberal, primarul Varșoviei, Rafał Trzaskowski.

Cu două zile înainte de turul doi al alegerilor poloneze, fostul premier Mateusz Morawiecki a răspândit pe rețeaua de socializare X un fake news uriaș despre România, cum că, după victoria lui Nicușor Dan, în țară ar urma să fie relocați sute de mii de imigranți ilegali.

Cu toate acestea, interesele stategice comune și istoricul relațiilor ar trebui să stea la baza unei relații pragmatice. Rămâne de văzut care vor fi abordările le București și Varșovia, după ce alegerile s-au consumat.

Paradoxal, momentul poate fi unul oportun pentru România, care rămâne singura națiune central și est-europeană puternic angajată alături de statele-pivot ale Uniunii Europene.

Bucureștiul ar putea beneficia astfel de un sprijin solid din partea liderilor și instituțiilor europene. O Românie de succes va fi o foarte bună vitrină pentru Europa.

AJUNGÂND LA UN ACORD Netanyahu este singurul lider străin care a vizitat Casa Albă de două ori în acest mandat, dar acordurile încheiate de Trump cu alte țări din Orientul Mijlociu și decizia de a nu vizita Israelul în cadrul turneului său regional duc la speculații că relația strânsă dintre cei doi se deteriorează

BIBLIOTECA ALEPH

FOTO: ALEX WONG/GETTY

ORIENTUL MIJLOCIU

Simțind tensiunea

Ce ar putea însemna fisurile din relația dintre Donald Trump și Benjamin Netanyahu pentru sprijinul acordat de SUA Israelului.

CHIAR ÎNAINTE DE VIZITA LUI DONALD TRUMP în Orientul Mijlociu, prima călătorie internațională din cel de-al doilea mandat al său, au apărut semne de dezacord între președintele SUA și unul dintre oamenii care au salutat cu cel mai mare entuziasm revenirea sa la putere. Decizia lui Trump de a nu include Israelul în turneul său în Arabia Saudită, Qatar și Emiratele Arabe Unite vine în contextul în care acesta pare să-l fi marginalizat pe premierul israelian Benjamin Netanyahu în privința mai multor chestiuni cheie legate de conflictul regional care a izbucnit în urma războiului din Fâșia Gaza.

Acum, „profunzimea schismei dintre ei" a fost dezvăluită de diplomația nucleară a Casei Albe cu Iranul, de discuțiile directe cu mișcarea palestiniană Hamas și cu gruparea Ansar Allah din Yemen – cunoscută și sub numele de Houthi – și de majorarea tarifelor împotriva Israelului, potrivit lui Shalom Lipner, fost consilier al șapte premieri israelieni consecutivi, inclusiv al lui Netanyahu.

„Trump și Netanyahu sunt exasperați unul de celălalt, fiecare simțind că preocupările și obiectivele sale sunt subestimate de celălalt", a declarat Lipner, acum senior fellow la Scowcroft Middle East Security Initiative al Atlantic Council, pentru *Newsweek*. „Amândoi au argumente legitime, dar par să vorbească pe lângă subiect".

În ceea ce îl privește pe Trump, un președinte care se laudă adesea că „ține cărțile în mână" în negocierile cu miză mare – cel mai faimos exemplu fiind întâlnirea tensionată cu președintele ucrainean Volodimyr Zelenski la Casa Albă, la sfârșitul lunii februarie –, Lipner consideră că liderul american pare să aibă din nou pârghiile necesare pentru a-și impune voința.

„Natura acestei relații bilaterale – Israelul fiind încă dependent de asistența militară, diplomatică și economică a Statelor Unite – este de așa natură încât premierul nu va avea altă alternativă decât să se alinieze", a spus Lipner.

Măsurarea distanței

Măsura în care Trump și Netanyahu sunt cu adevărat în dezacord rămâne o chestiune de dezbatere. Oficialii de ambele părți au minimizat rapoartele privind diviziunile.

Purtătorul de cuvânt al Consiliului Național de Securitate al Casei Albe, James Hewitt, a apărat bilanțul lui Trump în ceea ce privește Israelul.

„Israelul nu a avut un prieten mai bun în istoria sa decât președintele Trump", a declarat Hewitt pentru *Newsweek*. „Continuăm să colaborăm strâns cu aliatul nostru Israel pentru a ne asigura că ostaticii rămași în Gaza sunt eliberați, că Iranul nu obține niciodată arme nucleare și pentru a consolida securitatea regională în Orientul Mijlociu". Consulul general al Israelului la New York, Ofir Akunis, numit de Netanyahu în

de **TOM O'CONNOR**

Foto-Ilustrație de NEWSWEEK

mai 2024, a susținut că legăturile dintre cei doi lideri au rămas puternice, în special în comparație cu experiența din timpul administrației Biden.

„Relația dintre actuala administrație americană și guvernul israelian, conduse de președintele Trump și premierul Netanyahu, este foarte strânsă și foarte bună", a declarat Akunis pentru *Newsweek*. „Singurul lider care a vizitat Casa Albă de două ori din ianuarie a fost Netanyahu, așa că puteți judeca singuri".

Cu toate acestea, Akunis a recunoscut că era firesc ca cei doi aliați să „ajungă la concluzii diferite în unele cazuri cu privire la soluțiile pentru toate problemele din Orientul Mijlociu". Una dintre problemele la care s-a referit a fost cea a Siriei, unde Trump l-a acceptat pe șeful militant devenit președinte interimar Ahmad al-Sharaa și a ridicat sancțiunile, în ciuda faptului că Netanyahu i-ar fi cerut să le mențină.

Akunis a spus că trecutul „terorist" al lui Sharaa îl face un lider „foarte riscant" în relațiile pe care Israelul le are cu acesta. El a avertizat, de asemenea, că președintele turc Recep Tayyip Erdoğan, căruia Trump i-a recunoscut rolul în schimbarea politicii SUA față de Siria, „trebuie să înceteze" să lanseze amenințări la adresa Israelului în legătură cu operațiunile militare în curs din Siria. Admirația lui Trump pentru liderul turc, pe fondul războiului verbal dintre Erdoğan și Netanyahu, a constituit un semn timpuriu al disonanței dintre SUA și Israel.

Daniel Kurtzer, care a fost ambasador al SUA în Egipt și Israel în timpul președinților lui Bill Clinton și George W. Bush, a respins, de asemenea, informațiile potrivit cărora Trump ar fi întrerupt contactele cu Netanyahu. El a afirmat că „nu există încă o schismă serioasă între ei".

În același timp, fostul diplomat american a susținut că „mai multe acțiuni ale SUA din ultimele zile – de exemplu, încetarea focului cu rebelii houthi, care nu includea atacurile acestora împotriva Israelului, și informațiile potrivit cărora SUA ar putea să nu mai ceară oprirea completă a programului nuclear iranian – i-au surprins pe Netanyahu și pe israelieni".

În timp ce Kurtzer considera că riscul unei rupturi totale era redus, un înalt oficial Hamas a declarat pentru *Newsweek* că gruparea militantă palestiniană vedea un potențial „pozitiv" în orice neînțelegere dintre Trump și Netanyahu.

„Având în vedere sprijinul nelimitat al administrației americane pentru entitate, orice dezacord între ei ar fi cu siguranță o evoluție pozitivă care ar slăbi poziția încăpățânată a lui Netanyahu și ar deschide ușa posibilității de a ajunge la un acord pentru a pune capăt războiului", a declarat purtătorul de cuvânt al Hamas, Basem Naim.

„Acest lucru este cu atât mai adevărat cu cât continuarea războiului nu servește proiectelor strategice ale lui Trump în regiune", a adăugat el, „iar Hamas nu va accepta niciun acord care nu duce la încetarea războiului, la retragerea forțelor ostile și la reconstrucția Fâșiei Gaza cu participarea locuitorilor săi".

„Trump și Netanyahu sunt exasperați unul de celălalt – fiecare simte că preocupările și obiectivele sale sunt subestimate de celălalt"

„America First" ajunge în Israel

O astfel de distanțare ar marca un contrast puternic față de relația caldă de care se bucurau odată Trump și Netanyahu.

Când Trump a câștigat alegerile decisive din noiembrie, Netanyahu a fost primul care l-a felicitat pentru ceea ce a numit „cea mai mare revenire din istorie". Victoria a venit în timp ce Biden se străduia să avanseze negocierile pentru un armistițiu în Gaza.

Un al doilea mandat al lui Trump a fost considerat pe scară largă o victorie pentru premierul israelian, care a obținut o serie de realizări importante în timpul primului mandat al liderului american. Printre acestea se numără

FOTO: JACK GUEZ/AFP/GETTY; RAMIL SITDIKOV/SPUTNIK/AP PHOTO

recunoașterea de către SUA a orașului disputat Ierusalim ca și capitală a Israelului și a Înălțimilor Golan, care sunt ocupate de Siria, drept teritoriu israelian. Succesul suprem a fost marcat de Acordurile Abraham din 2020, care au dus în cele din urmă la stabilirea de relații diplomatice între Emiratele Arabe Unite, Bahrain, Sudan și Maroc cu Israelul.

Dar când Biden l-a învins pe Trump într-o campanie electorală aprigă, mai târziu în același an, Trump ar fi fost furios pe decizia lui Netanyahu de a-l felicita pe noul lider american, în ciuda faptului că Trump încă era în plin proces de contestare a rezultatului alegerilor.

Încă de la începutul celei de-a treia încercări de a obține președinția, Trump a clarificat că urmărea o nouă realizare care să-i asigure un loc în istorie în Orientul Mijlociu: pacea. După ce l-a criticat pe Netanyahu pentru că nu a reușit să intercepteze atacul condus de Hamas care a declanșat războiul din Gaza din octombrie 2023, Trump a cerut în repetate rânduri premierului israelian să pună capăt conflictului înainte de a prelua funcția.

Steve Witkoff, trimisul de încredere al lui Trump în Orientul Mijlociu, este considerat în general responsabil pentru exercitarea presiunii necesare pentru ca Israelul și Hamas să semneze un armistițiu temporar, în conformitate cu planul în trei etape al lui Biden. În februarie, președintele a mers și mai departe, prezentând o viziune pentru relocarea palestinienilor în afara Gazei, cu scopul de a transforma teritoriul devastat de război într-o „rivieră a Orientului Mijlociu". Planul a fost susținut cu entuziasm de Netanyahu în timpul primei sale vizite din cel de-al doilea mandat al lui Donald Trump. Însă, la a doua vizită, în aprilie, visul lui Trump părea să fie în suspans, întrucât Israelul a reluat atacurile în Gaza.

TENSIUNILE CRESC Akunis califică relația dintre cei doi lideri ca fiind „strânsă", dar recunoaște existența unor disensiuni; protestele familiilor ostaticilor israelieni limitează opțiunile lui Netanyahu

Între timp, membrii cabinetului lui Trump dedicați supravegherii abordării sale „America First" au prevalat din ce în ce mai mult asupra vocilor belicoase.

„Președintele Trump se concentrează pe America First, are o preocupare limitată pentru opiniile aliaților și dorește să-și promoveze agenda fără constrângeri sau întârzieri", a declarat pentru *Newsweek* Daniel Shapiro, care a fost ambasador al SUA în Israel în timpul mandatului fostului președinte Barack Obama și, ulterior, reprezentant special al lui Biden în Israel pentru Iran.

„Părțile mai izolaționiste ale administrației sale câștigă teren, ceea ce duce la diviziuni reale cu Israelul", a spus Shapiro, actualmente membru al Scowcroft Middle East Security Initiative al Atlantic Council. „El vrea să limiteze implicarea militară a SUA în Orientul Mijlociu, în timp ce Israelul consideră că există încă necesitatea și oportunitatea de a lovi Houthi și de a menține programul nuclear al Iranului în pericol".

Dacă Trump își schimbă într-adevăr poziția față de Israel, mentalitatea sa ar putea reflecta tendințe mai largi. Un sondaj al Pew Research Center publicat luna trecută a arătat că opiniile nefavorabile față de Israel în SUA au crescut de la 42% în 2022, la 53% în 2025. În timp ce democrații continuă să aibă cele mai nefavorabile opinii, cu 69%, față de 53% în urmă cu trei ani, opiniile negative ale republicanilor față de Israel au crescut de la 27% la 37% în aceeași perioadă.

Poziția dificilă a lui Netanyahu

Orice ruptură majoră în relațiile dintre SUA și Israel, oricât de improbabilă, ar veni într-un moment dificil pentru Netanyahu.

Deși victorios pe câmpul de luptă, după ce a degradat substanțial capacitățile Hamas și ale mișcării libaneze Hezbollah, coaliția sa de guvernare se menține la putere prin alianțe cu partide de extremă dreapta care promovează obiective de război fără termen limită. Între timp, un număr tot mai mare de israelieni, inclusiv familiile ostaticilor reținuți de Hamas, cer guvernului să facă mai mult pentru eliberarea celor dragi, chiar dacă asta înseamnă sfârșitul războiului. În acest context, Shapiro a susținut că Netanyahu „nu poate să-l provoace [pe Trump] așa cum a făcut-o cu președinții Obama și Biden".

Shira Efron, director de cercetare la Israel Policy Forum și consilier special al Ministerului Apărării israelian, consideră că ar fi „greu de găsit" o cale către un acord global care să includă pacea israeliano-palestiniană și normalizarea relațiilor israeliano-saudite.

„Mai degrabă decât o ruptură reală... cred că avem ceasuri care nu sunt sincronizate, Trump fiind nerăbdător și dorind să încheie rapid acorduri, iar Netanyahu, conform strategiei sale obișnuite, încercând să câștige timp", a spus Efron. „Președintele, având în vedere interesele sale conform doctrinei America First, nu va aștepta după Netanyahu".

➤ **Tom O'Connor** *este redactor adjunct, securitate națională și politică externă la* Newsweek. *Urmăriți-l pe X @ShaolinTom*

REVE

DONALD TRUMP A PROMIS SĂ REVIGOREZE INDUSTRIA MANUFACTURIERĂ DIN SUA, INTRODUCÂND TARIFE PENTRU A ATINGE ACEST OBIECTIV. *NEWSWEEK* DISCUTĂ CU EXPERȚI DESPRE PROBABILITATEA CA ACEST SECTOR SĂ REVINĂ LA O EPOCĂ DE AUR.

...NIRE

LA SETĂRILE DIN FABRICĂ

de NICK MORDOWANEC, MANDY TAHERI *și* JOHN FENG

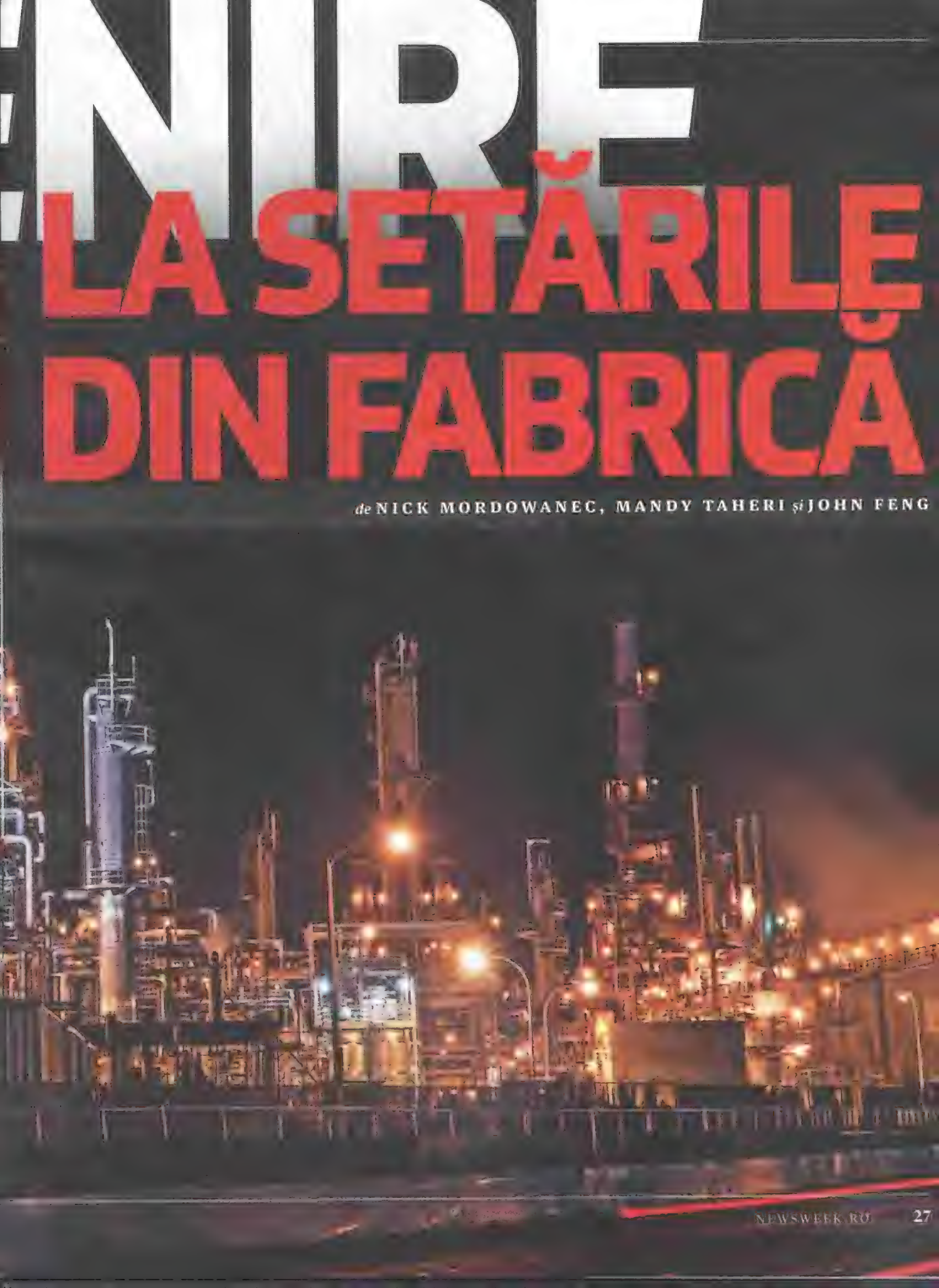

PREȘEDINTELE DONALD TRUMP A DECLARAT CĂ dorește să readucă Statele Unite la „epoca de aur" a industriei manufacturiere și încearcă să impună această măsură pentru multe industrii prin aplicarea de tarife ridicate la produsele străine.

Cu toate acestea, punerea în aplicare a acestor măsuri, marcată de schimbări bruște, pauze și fluctuații ale taxelor, a provocat instabilitate în întreaga economie americană, precum și tulburări pe pieţele globale și în parteneriatele de lungă durată.

Pentru unii, precum fostul consilier al lui Trump la Casa Albă, Steve Bannon, perturbarea inițială este calea către o Americă „robustă", „hegemonică" și „reindustrializată", care promite să readucă zeci de mii de oameni la locuri de muncă bine plătite în industria manufacturieră.

Alții, precum Colin Grabow, director asociat al Centrului Herbert A. Stiefel pentru Studii de Politică Comercială al Institutului Cato, susțin că întreaga premisă a relocalizării și reindustrializării este eronată, întrucât industria manufacturieră americană nu este în declin, ci doar ocuparea forței de muncă în acest sector.

Producția industrială totală din SUA este în creștere, revenindu-și după o scădere bruscă în aprilie 2020, în timpul pandemiei de COVID-19, și revenind la nivelurile din 2018, potrivit Federal Reserve Economic Data (FRED). Producţia industrială depășește acum perioada de glorie a fabricilor americane, în mare parte datorită creșterii eficienței și inovării tehnologice.

În anii 1950, producţia manufacturieră reprezenta aproape 30% din PIB-ul Americii, potrivit Federal Reserve Bank of St. Louis, deși de atunci a scăzut la aproximativ 10%. Cu toate acestea, SUA rămâne al doilea producător mondial, după China, și cu mult înaintea concurenților de pe locurile trei și patru, Japonia și Germania.

În ciuda recentei reveniri a producției, ocuparea forței de muncă în sectorul manufacturier a scăzut constant în ultimele decenii – o preocupare majoră pentru susținătorii lui Trump, care se mobilizează în jurul promisiunii relocalizării, care promite să readucă zeci de mii de locuri de muncă în Statele Unite. Locurile de muncă în sectorul manufacturier din SUA au atins un nivel maxim în 1979, cu peste 19 milioane de persoane angajate în acest sector, potrivit Biroului Statistic al Muncii din SUA. Patruzeci de ani mai târziu, locurile de muncă din sectorul manufacturier reprezentau mai puțin de 13 milioane în SUA. Scăderea ponderii sectorului manufacturier în ocuparea forței de muncă în această perioadă a coincis cu creșterea locurilor de muncă în industriile prestatoare de servicii, inclusiv servicii profe-

ÎNAPOI ÎN VIITOR Trump semnează un decret prezidențial pe 2 aprilie, prin care impune tarife asupra mărfurilor importate, ca parte a eforturilor sale de a readuce Statele Unite la „epoca de aur" a industriei manufacturiere. Unii experți au avertizat că viziunea optimistă asupra perioadei liniei de asamblare, cum ar fi cea din anii 1950, este nerealistă, dar Steve Bannon (dreapta) consideră că există o cerere pentru locuri de muncă în industria manufacturieră.

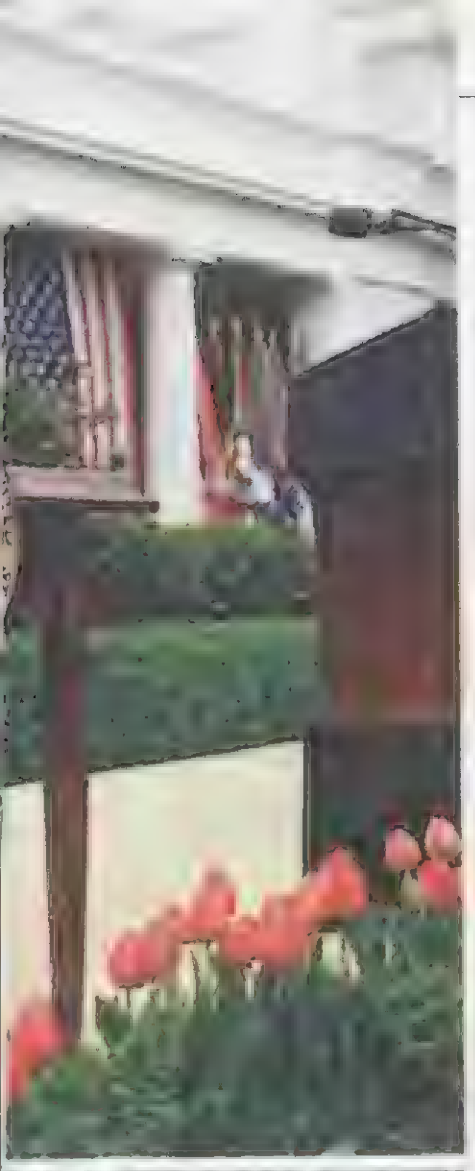

sionale și de afaceri, educație și servicii de sănătate, dar și în domenii precum agrement și ospitalitate, arată datele BLS. Unii experți, cum ar fi Andrew Yang, fost candidat la președinție și fondator al Partidului Forward, indică automatizarea ca fiind cauza principală a pierderii locurilor de muncă din industria prelucrătoare. Alții recunosc că automatizarea a jucat un rol, dar indică și aderarea Chinei la Organizația Mondială a Comerțului în 2001, argumentând că accesul la piețele de muncă străine mai ieftine a deturnat joburile americane.

Abe Eshkenazi, CEO al Asociației pentru Managementul Lanțului de Aprovizionare, a calificat drept „extrem de capricioasă" ideea de a readuce producția în anumite industrii, în special în cea a confecțiilor și a textilelor, din cauza costurilor forței de muncă. Chiar și laptopurile, semiconductorii și alte produse electronice ar putea fi dificil de fabricat în SUA.

Găsirea forței de muncă este, de asemenea, un obstacol uriaș pentru companii, iar Eshkenazi a afirmat că tinerii nu sunt la fel de interesați de munca manuală. Unele companii au adus chiar lucrători din Taiwan în SUA pentru a rezolva problemele legate de lipsa forței de muncă.

„Vom avea acești oameni, dar în acest moment nu există forță de muncă", a spus el. „Ecosistemul furnizorilor interni, transportul, depozitarea feroviară, dezvoltarea talentelor, toate acestea trebuie dezvoltate. Infrastructura nu există pe termen scurt, dar deja ne confruntăm cu provocări în ceea ce privește depozitarea, șoferii de camioane și transportul feroviar".

O Mecca a producției

Macomb County este al treilea cel mai mic comitat ca suprafață din Michigan, dar al treilea cel mai populat din stat. Este de zeci de ani un fel de Mecca a producției, cunoscut în primul rând pentru fabricile asociate cu „cei trei mari" producători de automobile, General Motors, Ford și Stellantis (fosta Chrysler), pe lângă construirea de aeronave, nave spațiale, vehicule terestre, sisteme de armament și alte echipamente pentru apărarea SUA.

„Căutăm oportunități de a integra mai mult formarea și perfecționarea forței de muncă, pentru a ne asigura că firmele noastre sunt capabile să producă și să utilizeze o parte din această tehnologie pentru a fi foarte eficienți", a declarat Vicky Rowinski, director de planificare și dezvoltare economică al comitatului Macomb, pentru *Newsweek*.

„Ne place foarte mult să începem de la o vârstă fragedă cu [potențialii lucrători], pentru a le arăta că poate următorul pas în cariera lor este aici, în comitatul Macomb. Chiar dacă pleacă la facultate, se pot întoarce aici", a adăugat Rowinski. „Am observat o creștere a numărului de companii internaționale care doresc să se stabilească aici, în Macomb".

Majoritatea planurilor pentru producția din SUA se concentrează pe vehiculele electrice, bateriile acestora și semiconductorii.

În Arizona, Taiwan Semiconductor Manufacturing Company își extinde investițiile în producția din SUA cu încă 100 de miliarde de dolari. Compania a anunțat în martie că are planuri pentru trei noi fabrici, două unități de ambalare și un centru de cercetare și dezvoltare. Este cea mai mare investiție străină directă din istoria SUA și se așteaptă să creeze zeci de mii de locuri de muncă, potrivit companiei.

În apropiere, în Texas, Samsung a făcut o investiție de 17 miliarde de dolari în producție în 2021, care, potrivit companiei, va crea 1.800 de locuri de muncă în următorul deceniu. Tesla intenționează, de asemenea, să investească aproape 200 de milioane de dolari pentru

„TARIFELE CA POLITICĂ DE REINDUSTRIALIZARE SUNT CU ADEVĂRAT STUPIDE ȘI DISTRUCTIVE".

FOTO: ANDREW HARNIK/GETTY, MARSH PHOTOGRAPHY

a deschide o fabrică în apropiere de Houston, iar oficialii locali estimează că fabrica ar putea angaja până la 1.500 de persoane, cu salarii anuale cuprinse între 50.000 și 150.000 de dolari.

Dar adevărații câștigători ai renașterii industriei manufacturiere din SUA sunt statele din sud, care au reprezentat aproape două treimi din creșterea construcției de facilități de producție în cei doi ani până în aprilie 2024, potrivit datelor publicate anul trecut.

În favoarea sudului joacă numărul statelor cu „dreptul la muncă", ceea ce înseamnă că oamenii nu pot fi obligați să se înscrie într-un sindicat, chiar dacă angajatorul lor are unul. Acest lucru are potențialul de a menține costurile forței de muncă la un nivel scăzut, iar Carolina de Nord, Carolina de Sud și Georgia, unde industria manufacturieră este în creștere, au unele dintre cele mai scăzute rate de sindicalizare din țară. De asemenea, energia electrică în sud tinde să fie mai ieftină decât în alte zone ale țării, reducând costurile generale ale unei fabrici.

Chiar dacă va exista o creștere a locurilor de muncă în sectorul manufacturier și oamenii vor dori să le ocupe, directorul executiv al Portului Los Angeles, Gene Seroka, a remarcat că probabil nu va fi foarte mare și că industria cu siguranță nu va arăta ca în urmă cu câteva decenii.

O temă recurentă în politica lui Trump de promovare a industriei manufacturiere este ceea ce Grabow numește „un fel de politică a nostalgiei" – o viziune „romanțată", optimistă, a vremurilor în care munca în fabrici asigura traiul familiilor. Această descriere nu recunoaște pe deplin realitățile de atunci sau realitatea automatizată și high-tech a industriei de astăzi, despre care Yang a spus că este alcătuită din fabrici pline de „brațe robotizate cât vezi cu ochii".

„Ceea ce nu vedeți sunt investiția și relocarea în rândul firmelor americane", a declarat Yang pentru *Newsweek*, ca răspuns la introducerea tarifelor de către Trump. „Ceea ce vedeți... este o scădere a investițiilor".

Yang a avertizat că aceste tarife generale vor declanșa „prețuri mai dure pentru toate componentele [producătorilor]", urmate de „piețe mai dure atunci când vor încerca să vândă", deoarece, dacă vor vinde în străinătate, „marjele lor vor fi mai mici".

Rezultatul, a susținut el, nu este un boom al angajărilor în sectorul manufacturier, ci un val de concedieri și scăderi de investiții în sectorul industrial. „Tarifele ca politică de reindustrializare sunt cu adevărat stupide și distructive", a spus Yang.

Problema este agravată de faptul că relocarea lanțului de aprovizionare nu este o schimbare care se poate

FOTO: STR/AFP VIA GETTY

„Ceea ce am cheltuit pentru construirea fabricilor, ajustat la inflație, în 2024, a fost de două ori mai mult decât în 2019. Nu am mai văzut niciodată o asemenea creștere".

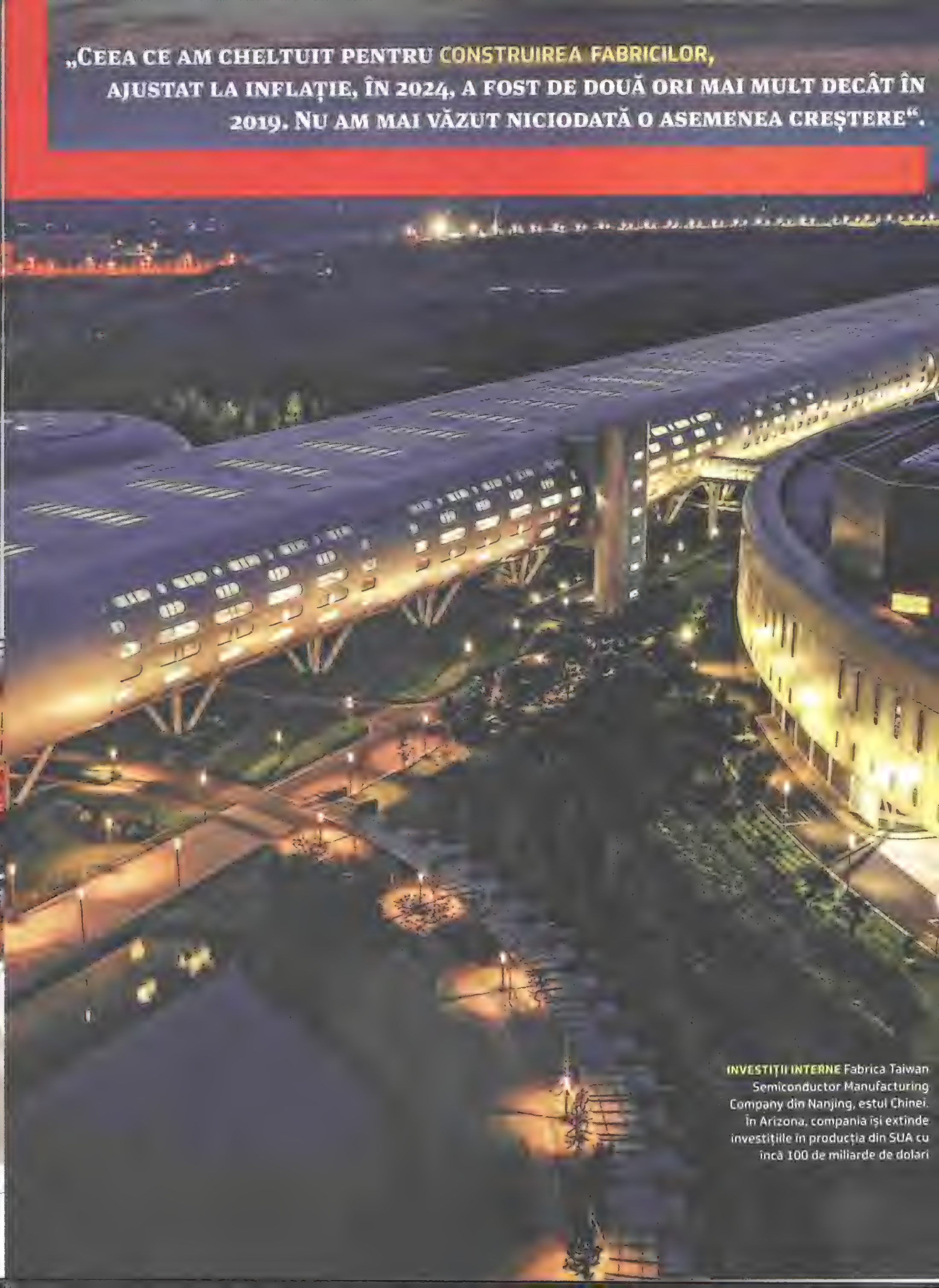

INVESTIȚII INTERNE Fabrica Taiwan Semiconductor Manufacturing Company din Nanjing, estul Chinei. În Arizona, compania își extinde investițiile în producția din SUA cu încă 100 de miliarde de dolari

face peste noapte; este un proces care durează ani de zile și care depinde de încrederea pe termen lung în politica economică, au declarat mai mulți experți pentru *Newsweek*. Fără această stabilitate și fără o politică comercială previzibilă, multe companii vor ezita să se angajeze în planuri costisitoare pe termen lung, ceea ce va duce la reducerea investițiilor în lanțurile de aprovizionare americane. Având în vedere investițiile atât de mari care trebuie făcute, nu este clar dacă America ar putea depăși producția Chinei într-un război al producției.

Ascensiunea Chinei la putere

China nu a devenit o putere industrială din întâmplare. Reformele liderului chinez Deng Xiaoping, începute odată cu venirea sa la putere în 1978, au fost agresive și țintite și au impus Beijingului să renunțe la o parte din controlul statului. Zonele economice speciale experimentale din sudul Chinei, mari parcuri industriale în care logistica și lanțurile de aprovizionare au devenit centralizate, au fost esențiale pentru tranziția către o piață relativ mai liberă. Investițiile străine au sosit încet la început, apoi toate odată, atrase de facilități fiscale, de un cadru de reglementare favorabil și de disponibilitatea forței de muncă și a utilajelor. Lanțurile de aprovizionare de aprovizionare globale ar fi benefică pentru SUA. În 2001, în contextul declinului ocupării forței de muncă în sectorul manufacturier din SUA, China a aderat la OMC cu un surplus de forță de muncă și o multitudine de viitori antreprenori în rândurile sale.

„În anii 1990, China nu putea oferi suficiente locuri de muncă doar prin sectorul de stat. A existat o presiune pentru a scoate oamenii din «castronul de orez» și a-i atrage în sectorul privat. Beijingul a susținut acest efort prin furnizarea de facilități și echipamente, iar politicile favorabile au contribuit la deschiderea drumului. Mulți chinezi au interpretat aceste inițiative oficiale ca un semnal verde mai larg pentru activitatea antreprenorială", a declarat Paul Midler, autorul cărții *Poorly Made in China*, pentru *Newsweek*.

La începutul anilor 2000, proprietarii de fabrici au colaborat pentru a propulsa China în fruntea lumii în domeniul producției, a spus Midler. Ei au împărtășit informații despre furnizori și au făcut schimb de cunoștințe tehnice și de „scurtături" în procesul de producție. „Informațiile circulau rapid, iar efectele rețelei erau puternice, creând un impuls pe care cei din afară rareori l-au văzut și pe care încă nu îl înțeleg pe deplin", a spus Midler.

„CHINA AR PUTEA PRODUCE PENTRU LUNĂ DACĂ AR FI POPULATĂ, DAR NU ESTE, AȘA CĂ, PÂNĂ NU GĂSIM ALTĂ PLANETĂ, MODELUL CHINEI ESTE GREȘIT".

integrate vertical, precum și infrastructura feroviară și portuară care a apărut în centre precum Dongguan și Shenzhen, la granița cu Hong Kong, au facilitat ascensiunea unor actori precum gigantul telecomunicațiilor Huawei și titanul EV BYD.

În 1998, populația Chinei ajunsese la 1,25 miliarde de locuitori. Liderul de atunci, Jiang Zemin, a declarat că nou-înființata Organizație Mondială a Comerțului „ar fi incompletă fără China", o poziție susținută de Statele Unite, convinse că intrarea oficială a Chinei în lanțurile

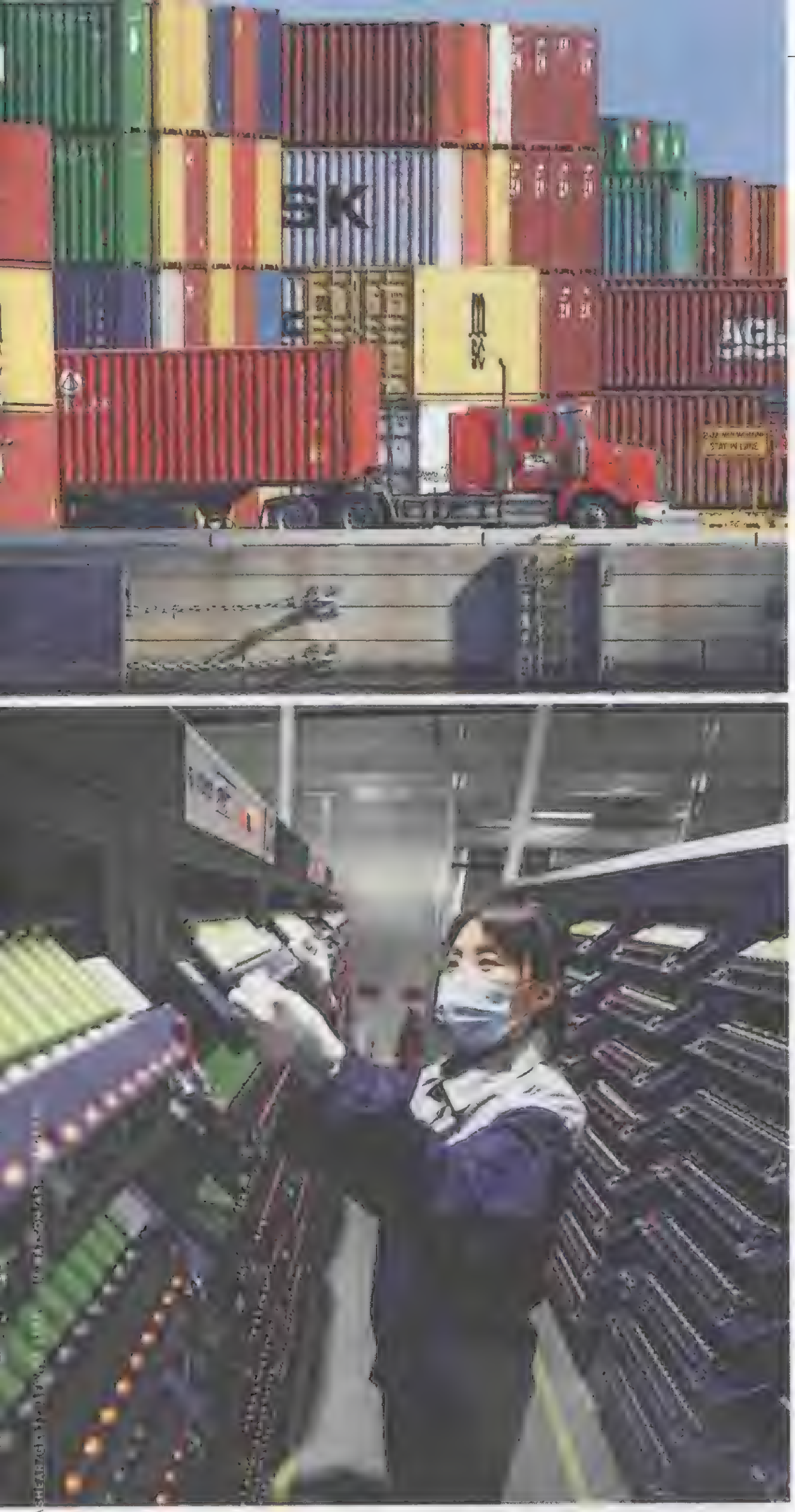

FOTO STEPHEN BRASHEAR/AP; [illegible]

ÎMBUNĂTĂȚIREA De sus: Bannon a descris producția americană ca fiind o activitate de „asamblare finală", piesele fiind adesea importate și asamblate în SUA; un angajat al unei fabrici de baterii cu litiu din estul Chinei; Yang prevede fabrici pline cu „brațe robotizate cât vezi cu ochii", precum această linie de asamblare de la fabrica Boeing din Washington

Producția chineză reprezintă astăzi aproximativ o treime din producția mondială, estimează Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială, o pondere mai mare decât cea a Americii de Nord și a Europei. China s-a poziționat în centrul producției mondiale prin deschiderea parțială către restul lumii la momentul potrivit, încurajând companiile să-și mute producția în străinătate.

O parte considerabilă a societății sale încă prezintă caracteristicile muncii manuale, muncind ore lungi și dormind în dormitoare, uneori câte 10 persoane într-o cameră. Anul trecut, aproape 300 de milioane de chinezi – peste o cincime din populație – au fost clasificați ca lucrători migranți care își câștigau existența în orașe în care nu aveau reședința oficială, potrivit datelor guvernamentale.

Dar clasa mijlocie în ascensiune din China și apariția unor sectoare cu valoare adăugată ridicată, precum IT-ul, au obligat liderii să țină seama de schimbările culturale asociate unei societăți mult mai bogate și mai inteligente. În ultimii ani, industria tehnologică chineză s-a revoltat împotriva programului de lucru ilegal și epuizant „996" – de la 9 dimineața la 9 seara, șase zile pe săptămână.

Timp de ani de zile, tendințele economice păreau favorabile Beijingului, care a petrecut decenii modelând politica industrială. Made in China 2025, un plan pe 10 ani pentru modernizarea industriei manufacturiere chineze în zece sectoare strategice, a fost probabil cea mai clară exprimare a marelui plan de a domina industriile vechi și noi, inclusiv IT, robotica și tehnologiile verzi, nu numai prin devenirea autonomă, ci și prin extinderea dependenței critice a altora de China.

În domeniul automatizării, unde integrarea cu succes poate elibera capital uman valoros în toate domeniile, China are o poziție dominantă. În 2023, China se afla pe locul al treilea în lume în ceea ce privește densitatea roboților în industria manufacturieră, după Coreea de Sud și Singapore, potrivit Federației Internaționale de Robotică. Statele Unite se aflau pe locul al zecelea.

China a dus la extrem modelul său riscant de globalizare. În timp ce eroda industriile strategice din străinătate, inclusiv din țările din sudul globului, se aștepta ca lumea să accepte aceleași dependențe pe care Beijingul însuși nu le-ar fi tolerat niciodată.

„Este un model bazat pe presupunerea greșită conform căreia China nu este suficient de mare pentru lume. Este exact invers: China este prea mare pentru lume. China ar putea produce pentru și pentru Lună dacă ar fi populată, dar nu este, așa că, până nu găsim

altă planetă, modelul Chinei este greșit", a declarat Alicia García-Herrero, economist șef pentru Asia-Pacific la banca de investiții Natixis. „Nu este vorba doar de SUA – toată lumea va spune: «Stați puțin. Echilibrați-vă modelul. Nu se poate să produceți totul pentru toată lumea, peste tot». Nici China nu ar dori să fie dezindustrializată".

SUA nu are nimic de câștigat copiind modelul chinez, nici măcar parțial, a declarat García-Herrero pentru *Newsweek*. Punctele forte ale Americii sunt inovarea, legăturile dintre universități și industrie și accesul la alte piețe libere. Va avea nevoie de ajutorul aliaților apropiați și îndepărtați – Mexic și, în special, India pot construi și ei roboți – iar cooperarea lor în lanțurile de aprovizionare prietenoase trebuie câștigată cu morcovi, nu cu bățul, a spus ea, deoarece „SUA nu pot deveni autonome pe cont propriu".

Mass-media de stat din China a respins în mare parte promisiunea lui Trump de a revitaliza industria americană ca mijloc de a aborda problemele de securitate economică, dar batjocura pare să rateze esențialul. Deși economia orientată spre piață a SUA nu îi va permite să producă tot ce are nevoie, pentru restul vor apărea alternative non-chineze.

Produsele chinezești ar putea continua să intre pe piața americană prin rutele de transbordare existente sau prin fabricile de producție deținute de chinezi în țări terțe. Dar, în ansamblu, lumea pare să se îndrepte către o divizare în două. Deși mulți consideră în continuare că o retragere completă din China este puțin probabilă, în special în cazul materialelor critice precum metalele rare, piețele au capacitatea de a se recalibra după un șoc major, cum ar fi pandemia.

China a avut nevoie de 15 ani pentru a deveni fabrica lumii și ar putea avea nevoie de jumătate din acest timp pentru a stabili noi lanțuri de aprovizionare cu mai multe țări, a spus García-Herrero.

Liu Pengyu, purtător de cuvânt al ambasadei Chinei la Washington, D.C., a declarat: „Realizările industriilor precum cea auto și cea navală din China sunt rezultatul inovării tehnologice a întreprinderilor și al participării active la concurența de pe piață".

„Cooperarea economică și comercială dintre China și Statele Unite este reciproc avantajoasă. O decuplare forțată nu numai că va submina comerțul și investițiile normale, dar va afecta și stabilitatea lanțurilor de producție și aprovizionare dintre cele două țări și la nivel global. Acest lucru nu este în interesul niciunei părți, inclusiv al Statelor Unite", a declarat Liu pentru *Newsweek*.

SCANAȚI CODUL QR **PENTRU A VIZIONA VIDEOCLIPUL NOSTRU -** ***O INCURSIUNE ÎN INDUSTRIA MANUFACTURIERĂ AMERICANĂ***

Politica industriei manufacturiere

Ultimii ani nu au fost marcați de o revoluție a relocalizării, așa cum a fost cea a lui Trump, dar au alimentat în mod discret un boom al construcției de fabrici în SUA.

Pentru senatoarea democrată Tammy Baldwin, impulsul pentru creșterea producției americane provine din preocupările legate de securitatea națională, aceasta declarând pentru *Newsweek* că „securitatea noastră națională este în pericol atunci când nu putem produce aici pentru că am pierdut capacitatea de a o face". Ea a menționat că Legea CHIPS, adoptată sub fostul președinte Joe Biden cu sprijinul ambelor partide, a creat stimulente pentru readucerea producției de semiconductori în SUA, ca o chestiune de securitate națională. „Cheltuielile pentru construirea fabricilor, ajustate în funcție de inflație, a fost, în 2024 de două ori mai mari decât în 2019", a declarat Dean Baker, economist și cofondator al Centrului pentru Cercetări Economice și Politice. „Nu am mai văzut niciodată un astfel de boom în perioada postbelică", a adăugat el.

Potrivit FRED, cheltuielile totale pentru construcții în sectorul manufacturier au depășit 234 de miliarde de dolari în martie 2025, o creștere spectaculoasă în

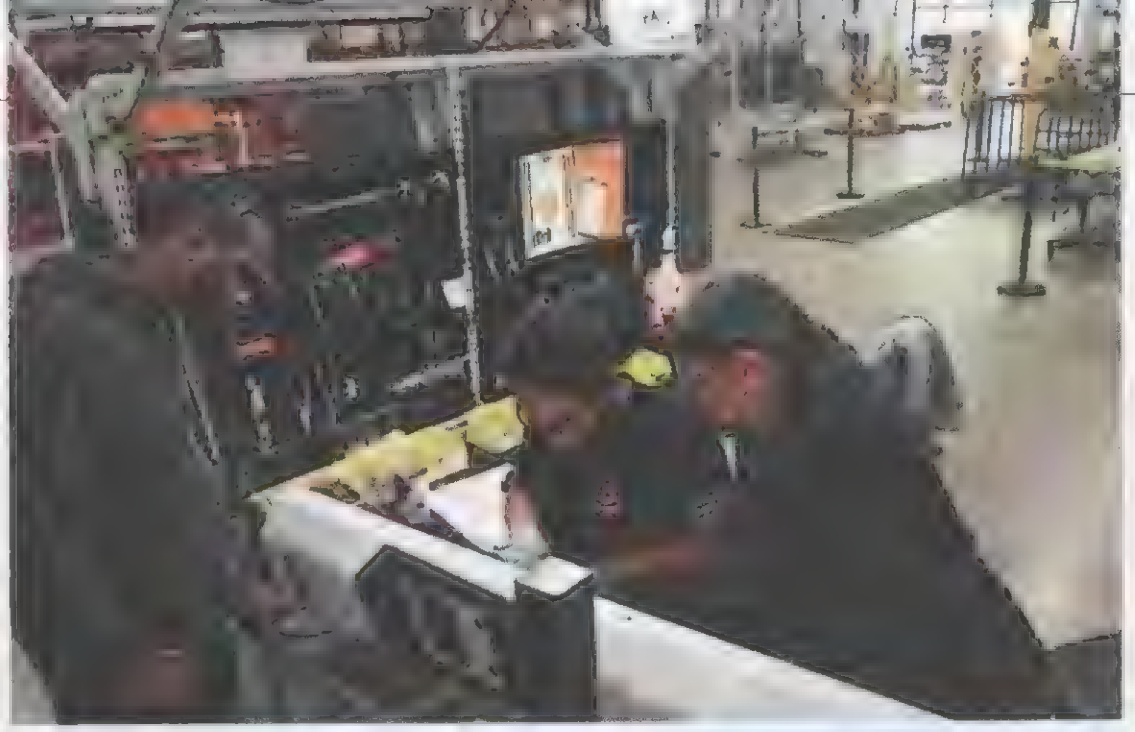

FOTO: BILL PUGLIANO/GETTY; ALLISON JOYCE/AFP VIA GETTY; GETTY

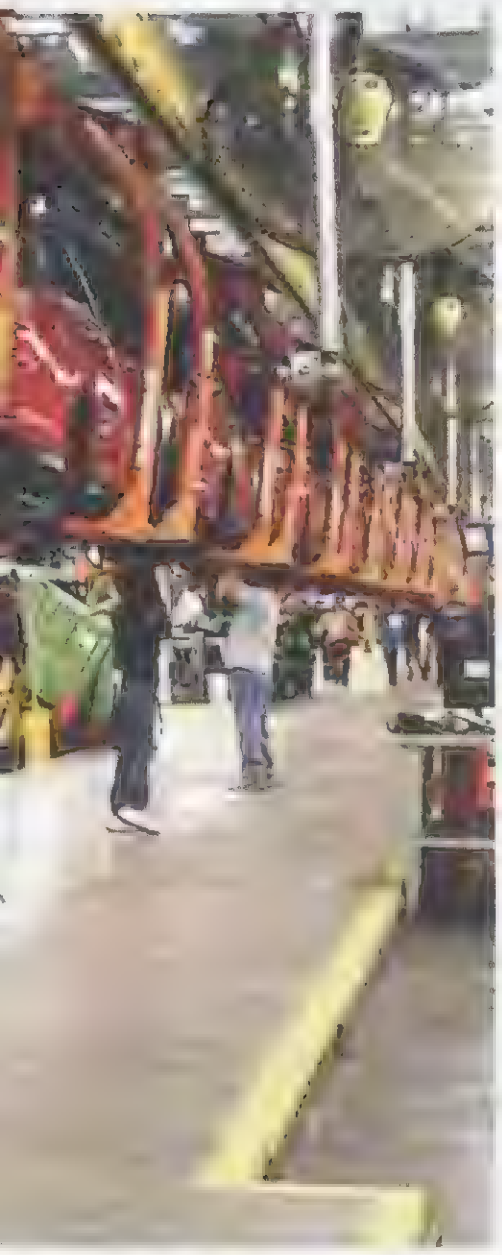

ÎN PLINĂ EXPANSIUNE Michigan este un centru de producție pentru companii precum Ford (stânga). Producătorul de încărcătoare rapide pentru vehicule electrice Kempower are o fabrică în Carolina de Nord (sus), iar Amazon a început anul trecut construcția unui centru de date în Virginia (mai sus).

ultimul deceniu. Deși discuțiile privind industria manufacturieră din SUA se concentrează pe semiconductori și automobile, când vine vorba de ceea ce produce America, produsele alimentare, băuturile și tutunul ocupă primele locuri în clasament. Acestea reprezintă aproximativ 17% din producția brută în dolari – cea mai mare pondere dintre toate subsectoarele – potrivit Departamentului Comerțului. Produsele chimice, împreună cu produsele din petrol și cărbune, ocupă locul al doilea, cu 13%, urmate de automobile, cu aproximativ 10%.

Bannon, care se autodescrie ca populist și figură proeminentă în crearea mișcării Make America Great Again, a calificat industria manufacturieră americană ca fiind puțin mai mult decât o activitate de „asamblare finală", în special în industria auto, unde fabricile importă adesea toate piesele și le asamblează pur și simplu în SUA. În schimb, el a susținut că Trump se concentrează pe „reducerea locurilor de muncă cu valoare adăugată ridicată în industria manufacturieră".

Pe lângă aceste locuri de muncă, Bannon a descris un „ecosistem întreg" care urmează să fie dezvoltat în jurul fabricilor, de la mici servicii și afaceri auxiliare, cum ar fi cafenele, restaurante și magazine pentru muncitorii din fabrici, până la operațiuni la scară mai largă, cum ar fi firme de consultanță și proiectare tehnică care susțin industria în ansamblu.

Într-adevăr, producția poate avea un efect de propagare. Pentru fiecare dolar cheltuit în producție, impactul asupra economiei globale a SUA este de 2,64 dolari. Și pentru fiecare lucrător din producție, alți 4,8 lucrători sunt adăugați în alte sectoare. Ai nevoie de muncitori în construcții pentru a construi fabrici, de oameni pentru a furniza materialele și de camionagii pentru a transporta produsele.

Și dacă o zonă este afectată de un boom al producției și aceasta duce la o creștere a numărului de persoane care se mută acolo, zona respectivă va trebui să ofere mai multe locuri unde se poate mânca și se pot face cumpărături, printre alte servicii, ceea ce va duce la crearea de noi locuri de muncă.

„Un singur loc de muncă în sectorul manufacturier va atrage locuri de muncă în sectorul bunurilor și serviciilor netranzacționabile, care contribuie la existența acelui loc de muncă. Așadar, relocarea producției ar duce la extinderea altor sectoare de activitate", a declarat Gordon Hanson, profesor de economie la Harvard Kennedy School, pentru *Newsweek*.

Sectorul serviciilor este „în mare măsură o economie gig (n.r. adică o piață online unde cererea de servicii întâlnește oferta de freelanceri sau furnizori de servicii), dar aici, în producție, ai șansa de a dobândi un set de competențe pe care le poți folosi pe o perioadă lungă de timp și de a avea un loc de muncă bine plătit", a spus Bannon.

El a susținut că există un apetit puternic pentru aceste roluri, la fel ca Baldwin, care le-a descris ca fiind „foarte atractive", menționând că aceste facilități de producție „nu sunt fabricile bunicilor noștri".

Cu toate acestea, este posibil ca, chiar dacă va exista o creștere a producției, lucrătorii să nu fie cei care vor beneficia cel mai mult. Sau, cel puțin, nu în sensul tradițional. Fabricile vor fi conduse de inteligența artificială și este posibil ca aceste locuri de muncă să fie ocupate de absolvenți de facultate care știu să programeze tehnologia.

Yang avertizează că automatizarea va reduce drastic ceea ce se consideră a fi rolul tipic al unei fabrici.

„Industriile care vor avea cel mai probabil nevoie de muncitori umani tind să fie cele mai murdare, cele mai puțin atractive și cele mai ieftine", a spus el.

RELIGIE

Reducerea diviziunii catolice

Născut în SUA, format în Peru, ales la Roma, Leon al XIV-lea va conduce o biserică în care sunt multe probleme și care se confruntă cu datorii, diviziune și declin.

de **KHALEDA RAHMAN**

UN JUCĂTOR DE TENIS AMATOR din Chicago, cu rădăcini creole, care vorbește cinci limbi și este descris drept un creator de consens, va încerca să aducă unitate în credința catolică și în cei 1,4 miliarde de adepți ai acesteia.

Robert Francis Prevost a fost ales Papa Leon al XIV-lea în urma celui mai mare conclav din toate timpurile - la care au participat 133 de cardinali - și care a durat doar două zile.

În vârstă de 69 de ani, el a fost revelat ca cel de-al 267-lea conducător al Bisericii la 8 mai 2025, din logia Bazilicii Sfântul Petru din Vatican. Și-a salutat credincioșii care îl aclamau din piață și pe cei care urmăreau la televizor în întreaga lume, cu cuvintele „Pacea fie cu voi".

În primul său discurs, rostit în italiană și spaniolă, el și-a exprimat dorința de a depăși diviziunile. „Vrem să fim o biserică sinodală, mergând și căutând mereu pacea, caritatea, apropierea, în special față de cei care suferă", a spus el.

Deși a existat mult entuziasm cu privire la faptul că Leon este primul papă american din istoria de 2.000 de ani a bisericii, pontiful se confruntă cu o serie de provocări imediate.

Leon accede la papalitate într-un moment de tensiuni geopolitice crescute, când Rusia își continuă războiul în Ucraina, iar Israelul și-a reluat ofensiva în Gaza după o încetare temporară a focului. „Salutul său adresat celor adunați în Piața Sfântul Petru și celor care îl urmăresc la nivel global, «Pacea fie cu voi», a dat tonul papalității sale", a declarat pentru *Newsweek* Maria Power, catolică și cercetător principal la Institutul Las Casas pentru Justiție Socială de la Universitatea din Oxford. „În ultimii 50 de ani, rolul papei ca om de stat global a fost accentuat, iar el este văzut ca o figură neutră care are autoritatea morală necesară pentru a naviga prin tensiunile politice globale".

Primele sale sarcini, a spus ea, vor fi „să își îndrepte atenția către Israel/Palestina și Ucraina, trimițând diplomați de la Vatican să se angajeze în diplomație, menținând în același timp atenția lumii concentrată asupra locurilor în care demnitatea persoanei umane este încălcată zilnic".

În ultimii ani, Biserica a fost divizată între conservatori și progresiști. Catolicii conservatori din SUA au fost deosebit de critici la adresa predecesorului său, Papa Francisc. Dar Papa Leon este văzut ca un moderat care ar putea consolida unitatea - „o alegere inspirată" pentru a face față diviziunilor, a spus Power. „El este un centrist care are o vastă experiență misionară și, prin urmare, va înțelege biserica globală. El va trebui să meargă pe o linie fină între facțiunile bisericii, dar există elemente ale administrației și preoției sale care vor atrage ambele părți".

Pacea doctrinară este doar o parte a provocării - Leon se confruntă și cu probleme de natură morală. Papa va trebui să continue să se ocupe de scandalurile legate de abuzurile sexuale care au urmărit biserica timp de decenii. El s-a confruntat cu acuzații că a gestionat greșit plângerile de abuz sexual depuse în Chicago în 2000 și în Peru în 2022. *Newsweek* a contactat Vaticanul prin e-mail pentru comentarii.

FOTO: ALBERTO PIZZOLI/AFP/GETTY; VATICAN MEDIA/AP PHOTO

ZORI NOI Papa nou ales pleacă după ce a celebrat Sfânta Liturghie la Capela Sixtină, a doua zi după alegerea sa ca al 267-lea pontif (jos, stânga).

Rețeaua supraviețuitorilor celor abuzați de preoți i-a cerut lui Leon să instituie o „lege cu adevărat universală de toleranță zero pentru abuzurile sexuale și mușamalizarea acestora" de către clerici și a cerut o anchetă cu privire la modul în care a gestionat acuzațiile anterioare de comportament necorespunzător.

Thomas O'Loughlin, profesor de teologie istorică la Universitatea Nottingham din Marea Britanie, a declarat pentru *Newsweek*: „Abordarea durerii, efectelor și cauzelor care rezultă din abuzurile sexuale ale clericilor va fi una dintre cele mai mari provocări ale papei".

Între timp, Papa Leon trebuie să se confrunte cu criza dezangajării. În timp ce numărul catolicilor este în creștere în unele părți ale lumii, prezența la biserică este în scădere în altele - în special în Europa. Mai mult de 321.000 de catolici germani au părăsit biserica în 2024. El a abordat această problemă atunci când a ținut prima sa slujbă în Capela Sixtină, la o zi după ce a devenit papă.

„Există multe cadre în care credința creștină este considerată absurdă, destinată celor slabi și neinteligenți. Setări în care sunt preferate alte valori, precum tehnologia, banii, succesul, puterea sau plăcerea", a spus el. „Acestea sunt contexte în care nu este ușor să propovăduiești Evanghelia și să aduci mărturie despre adevărul ei, în care credincioșii sunt batjocoriți, combătuți, disprețuiți sau, în cel mai bun caz, tolerați și compătimiți. Cu toate acestea, tocmai din acest motiv, acestea sunt locurile în care misiunea noastră este extrem de necesară".

„Va trebui să meargă pe o linie fină între facțiunile bisericii, dar există elemente ale administrației și preoției sale care vor atrage ambele părți".

Papa Leon moștenește, de asemenea, finanțele problematice ale Vaticanului, pe care Francisc a încercat să le rezolve chiar și în ultimele sale luni. Vaticanul se confruntă cu un deficit bugetar de 83 de milioane de euro (93,4 milioane de dolari), potrivit Reuters, și cu un fond de pensii cu datorii de până la 2 miliarde de euro, a raportat *Wall Street Journal*.

Această presiune financiară este un contrast puternic cu drumul său către papalitate. Papa s-a născut pe străzile dominate de clasa muncitoare din Dolton, Chicago, unde a fost crescut într-o familie catolică cu trei copii. În 1985, a început munca de misionariat în nordul Peru-ului, împărțindu-și timpul între această țară și SUA timp de peste 30 de ani. Preot augustinian cu doctorat în drept canonic, vorbitor de engleză, spaniolă, italiană, franceză și portugheză, s-a integrat în viața locală, câștigându-și reputația atât ca administrator priceput, cât și ca pastor cald și profund.

Tenisul a devenit refugiul său. „Un jucător foarte amator", a glumit el odată, „dar a fost întotdeauna o bucurie".

Papa Francisc a recunoscut leadership-ul lui Prevost și l-a adus la Roma în 2023 pentru a conduce Dicasterul pentru Episcopi, un rol cheie în modelarea ierarhiei globale a Bisericii. Se așteaptă ca trecutul său transcultural și experiența sa pastorală să modeleze prin conducerea sa o Biserică foarte complexă și diversă. ◻

➢ **Khaleda Rahman** *este corespondent național* Newsweek. *Contactați-o prin e-mail, k.rahman@newsweek.com*

MEMORIA LUI MALCOLM X rămâne în conștiința publică după ce acesta a fost imortalizat în filmul biografic de Spike Lee. Cineastul a declarat pentru *Newsweek* de ce viața și mesajul liderului și activistului pentru drepturile omului încă contează, la 100 de ani de la nașterea sa.

PUTER PERMANENT

De
KEVIN POWELL
Portrete de
SAM NORVAL

RĂSPUNZÂND CHEMĂRII Lee, vorbind cu Kevin Powell, la sediul său de producție, plin de obiecte emblematice. Lee a fost influențat de Malcolm X în tinerețe și și-a făcut un scop în viață din a spune poveștile negrilor americani prin film.

BROOKLYN, PENTRU CINEASTUL SPIKE LEE, ESTE ceea ce Harlem a fost pentru Malcolm X: un amvon comunitar din care să își facă munca de o viață și să vorbească despre America. Pentru Malcolm a fost în mod obișnuit un colț de stradă murdar transformat într-un miting pop-up, uneltele meseriei sale fiind discursurile înflăcărate, ziarul *Nation of Islam*, interviurile sale lipsite de remușcări cu presa și abilitatea sa stranie de a amesteca și reamesteca observațiile intelectuale abile, inclusiv cele incomode și dure, cu poezia brută a oamenilor. Pentru Lee, este vorba de povestirile sale provocatoare transformate în întâlniri la primărie cu privire la bolile sociale ale acestei țări, uneltele meseriei sale fiind filmele cu subiecte fierbinți. Este vorba despre fațada mereu schimbătoare a sediului său cu mai multe etaje din cărămidă roșie de pe South Elliott Place, în inima cartierului Fort Greene, îmbrățișând o cauză sau alta, un lider sau altul.

Din momentul premonitoriu în care Jacqueline, regretata mamă a lui Lee, profesoară de arte și literatură neagră, l-a pus să citească *Autobiografia lui Malcolm X* pe când era un tânăr slab și cu față de bebeluș, Lee a proclamat, în mod obișnuit, că este cea mai importantă scriere pe care a întâlnit-o vreodată. Președintele Barack Obama a spus același lucru. Dar care e treaba cu Malcolm X, persoană de culoare, și cu povestea sa, de la răzvrătire la revoluție, care îl menține mereu prezent în momentul în care, în 2025, vom marca cea de-a 100-a aniversare a nașterii sale și mai mult de 30 de ani de la ambițioasa poveste ecranizată a lui Lee?

Sau, mai degrabă, de ce Malcolm - o personalitate discutată la scară, iubit și urât deopotrivă, venerat, dar și temut, studiat în mod universal, dar adesea neînțeles - rămâne în continuare în imaginația publică globală?

Poate că cel puțin o parte din răspunsuri îi aparțin lui Lee și colajului său cinematografic de referință din 1992, *Malcolm X*. Filmul începe cu infama și oribila bătaie filmată, de către poliția din Los Angeles, a automobilistului Rodney King în 1991. Filmul a fost lansat la sfârșitul celor 12 ani în care președinții Ronald Reagan și George H.W. Bush au condus guvernul și au redus programele sociale care îi afectau în mod disproporționat pe cei marginalizați, inclusiv pe negrii americani. Adversarii conservatori ai acțiunii afirmative au fost aleși pentru a conduce Comisia pentru egalitate de șanse în ocuparea forței de muncă și Comisia pentru drepturi civile, reducând în același timp drastic personalul și finanțarea acestora. În plus,

CEL MAI FURIOS OM

Malcolm X s-a făcut remarcat ca purtător de cuvânt înflăcărat al Națiunii Islamului criticând dur rasismul din America.

„NU S-AU SCHIMBAT PREA MULTE, MAI ALES CU ACEASTĂ LUME NOUĂ ÎN CARE TRĂIM“

FOTO: SAM NORVAL; AP PHOTO/FILE

reducerile de cheltuieli au afectat Medicaid, bonurile de masă, prânzul școlar și programele de formare profesională care ofereau un sprijin esențial familiilor de culoare. *Malcolm X* a venit pe urmele acestor măsuri, pandemiile de crack și SIDA decimând, în consecință, multe familii și comunități de culoare, așa cum este descris într-un alt film al lui Lee, *Jungle Fever*, în 1991.

În 2020, aproape de sfârșitul primului mandat prezidențial al lui Donald Trump, am avut parte de înregistrarea audiovizuală cu camera telefonului mobil a uciderii lui George Floyd de către poliția din Minneapolis. Iar în acest al doilea mandat al lui Trump, au existat deja respingeri masive ale diversității, echității și incluziunii.

În timp ce Lee contemplă America anilor Reagan în comparație cu MAGA de astăzi, el se apleacă în față, își ajustează brățările multicolore și spune: „Nu s-au schimbat prea multe, mai ales cu această lume nouă în care trăim".

„Acel film a avut un impact"

Malcolm X a fost un moment de cotitură pentru cinematografia americană. Așa cum spune Spike: „O mulțime de oameni au venit la mine și mi-au spus că acel film i-a făcut să citească. [Regizorul] Ryan Coogler mi-a spus că tatăl său l-a dus să vadă *Malcolm X* când avea 6 ani. A stat pe genunchii lui. Nu sunt sigur ce poți înțelege la 6 ani, dar a spus că acel film a avut un impact".

Lee avea 35 de ani când a fost lansat filmul *Malcolm X*. S-a luptat cu numeroase obstacole pentru ca filmul să fie realizat. A luptat pentru a face un film epic de peste trei ore, când Warner Brothers a vrut să-l scurteze la 120 de minute. A luptat pentru ca pelerinajul lui Malcolm la Mecca, cea mai sfântă călătorie pentru orice musulman, să fie filmat la fața locului. Iar când studioul de producție nu a mai acordat fonduri pentru viziunea sa, Lee a căutat ajutorul la investitori de culoare precum Oprah Winfrey, Magic Johnson, Tracy Chapman și Michael Jordan pentru a ajunge la linia de sosire. Lee a perseverat cu pelicula *Malcolm X* pentru că simțea că face parte din chemarea sa ca regizor, sămânța de muștar plantată cu zeci de ani înainte, când mama sa l-a instruit să studieze esența lui Malcolm.

Peste 33 de ani, Lee, care a împlinit 68 de ani în martie, rămâne la fel de tânăr ca întotdeauna, în ciuda bărbii cărunte, și la fel de animat. În timpul interviului, el poartă o șapcă albastră 1619, indicând anul în care africanii capturați și înlănțuiți au fost aduși pentru

FILMUL DECISIV Washington (stânga) și Lee în *Malcolm X*, al doilea lor film împreună. Cel de-al cincilea film al lor va fi lansat în august.

FAȚĂ ÎN FAȚĂ CU TRECUTUL
Manifestanții cer reforma poliției la prima comemorare a uciderii lui George Floyd. Lee spune despre America tinereții sale și cea de acum: „Nu s-au schimbat prea multe"

prima dată în SUA pentru a lucra ca sclavi.

„Când am știut că veniți, am spus: «Nu voi purta șapca aia Knicks astăzi. 1619»", spune el, arătând spre numerele de pe șapca sa. „Strămoșii noștri au construit această țară - fără forță de muncă - de la neputința de a vedea dimineața, la neputința de a vedea noaptea. Familiile noastre s-au destrămat, strămoșii noștri au fost violați. Bărbați și femei".

În timp ce Malcolm X detalia în mod regulat sclavia persoanelor de culoare în prelegerile sale, Lee și-a botezat compania de producție cinematografică 40 Acres and a Mule (40 de acri și un catâr), pornind de la o promisiune percepută de despăgubire a persoanelor care au fost în sclavie la sfârșitul Războiului Civil. Istoria pulsează - ca o paradă a strămoșilor care fredonează blues-ul într-un muzeu - prin fiecare por la 40 de acrii: pe pereți, de-a lungul scărilor, în baie. Posterele cinematografice pun în evidență producțiile clasice ale unor maeștri precum Melvin Van Peebles și Martin Scorsese; mai multe imagini sportive, ale lui Jackie Robinson, pionierul Brooklyn Dodgers care a devenit primul american de culoare care a jucat în Liga Majoră de Baseball în era modernă, și ale echipei New York Knicks, iubită de Spike. Inclusiv un banner supradimensionat și ușor decolorat de la Madison Square Garden din 1970, oferit lui Lee; o multitudine de suveniruri și amintiri din cele peste 30 de filme ale lui Lee; imagini încremenite în timp ale unor superstaruri ale boxului precum Jack Johnson, Joe Louis și Muhammad Ali; și, da, există o copie gigantică a filmului *Malcolm X*, precum și o scrisoare înrămată și semnată de Louis Farrakhan, șeful *Nation of Islam*, de la începutul anilor 1990, care laudă în același timp efortul lui Lee și dezaprobă desenele impresioniste ale fostei organizații a lui Malcolm și ale liderului său de atunci, Elijah Muhammad.

FRATELE MALCOLM
Mai sus: Washington (stânga), a fost nominalizat la Oscar pentru interpretarea lui Malcolm X, aici în timpul vizitei sale din 24 februarie 1965.

FOTO DAVID DEE DELGADO/GETTY, LARGO INTERNATIONAL NV/GETTY IMAGES; AP PHOTO/FILE

De la Detroit Red, la Nation of Islam

Malcolm X s-a născut sub numele Malcolm Little, în Omaha, Nebraska, din părinți care erau adepți ai naționalistului jamaican de culoare Marcus Garvey, a cărui cea mai mare mișcare a avut loc în Statele Unite în timpul Epocii Jazzului din anii 1920. Earl, tatăl lui Malcolm, născut în Georgia, era un predicator ambulant care a fost ucis de rasiștii albi pentru că

„CÂND FĂCEAM ACEL FILM, NU ÎL VEDEAM PE DENZEL, ÎL VEDEAM PE MALCOLM"

„ESTE SIMPLU. ORI EȘTI UN SPIRIT AL IUBIRII, ORI UN SPIRIT AL URII. DACĂ EȘTI SPIRITUL IUBIRII, ATUNCI VEI ACȚIONA CA ATARE“

îi încuraja pe negrii din zonă să nu fie autosuficienți, să își cunoască istoria, să ia în considerare întoarcerea în Africa. Rămasă cu șapte copii de crescut, Louise Little, mama lui Malcolm, născută în Indiile de Vest, o femeie educată și mândră, s-a prăbușit sub povara asistenților sociali și a sărăciei și a ajuns într-un ospiciu. Malcolm și frații săi au fost distribuiți, precum sacii cu mâncare în timpul Marii Depresiuni, către diverse familii - ceea ce noi am numi plasament familial. A continuat să umble pe străzi - în New York, în Boston - folosindu-și porecla „Detroit Red“ și implicându-se într-o serie de activități ilegale, inclusiv jocuri de noroc și vânzarea de droguri. Acel Malcolm va petrece șapte ani în închisoare pentru furt, unde va face cunoștință cu Națiunea Islamului, schimbându-și calea pentru totdeauna. Dar următorul Malcolm, cel de după închisoare, a fost cel care a îngrozit America albă și, de asemenea, America neagră.

A fost ca și cum acel Malcolm X - „X“ reprezentând numele pe care negrii l-au pierdut atunci când au fost aduși din Africa în sclavie - a dezlănțuit cu fiecare fibră a ființei sale o replică la rasismul din America pentru un întreg grup. S-a autointitulat cel mai furios om din America, a devenit o vedetă în cadrul Națiunii Islamului, un iubit al presei și un paria, toate în același timp. S-a căsătorit cu Betty Shabazz, a avut șase fiice - un set de gemene născute după moartea sa; a fost mentorul viitorului campion la box la categoria grea Muhammad Ali; a devenit victima geloziei interne din cauza popularității sale ca purtător de cuvânt național al NOI; a făcut un pas greșit major cu cuvintele sale la asasinarea președintelui John F. Kennedy, pronunțând expresia „găinile se întorc acasă la cuib“, după ce a fost avertizat de Elijah Muhammad să nu spună nimic; și, în mod jenant, a fost dat afară din NOI, se presupune, pentru că nu s-a supus edictului lui Muhammad.

VISÂND LA LIBERTATE
King și Malcolm X la singura lor întâlnire, în Washington, D.C., pe 26 martie 1964. Amândoi se aflau acolo pentru a susține Legea drepturilor civile

În ultimele luni ale vieții sale, Malcolm a călătorit mult prin Orientul Mijlociu și Africa și și-a revizuit viziunea asupra umanității ca urmare a acestor excursii. A dispărut ceea ce mulți considerau a fi ură, fiind înlocuită cu compasiune, empatie și dorința de a lucra cu oricine era dispus să facă acest lucru cu el, pentru libertate, dreptate și egalitate. Acesta este Malcolm cu care mulți sunt mai puțin familiarizați, cel care a continuat să evolueze până în acea zi fatidică. Acesta este Malcolm din singura fotografie care există cu el și reverendul Martin Luther King Jr. - doi bărbați care zâmbesc cordial, dându-și mâna. „Imaginea finală înainte de a trece la genericul de final“, spune Lee.

„Spiritul lui Malcolm a intrat în el“

Înainte de genericul de final este reconstituirea asasinării lui Malcolm X. Acesta a fost ucis la vârsta de 39 de ani, duminică, 21 februarie 1965, la Audubon Ballroom din New York. Lee încă se străduiește să povestească filmarea acelei scene tragice.

„Distribuția și echipa, vreau să spun, eram cu toții la înălțime din punct de vedere spiritual. Dar știam că în cele din urmă va trebui să filmăm scena asasinatului, iar atunci spiritul tuturor a fost la cel mai scăzut nivel. Wow. Și asta nu a fost distractiv. Făcea parte din ceea ce s-a întâmplat și nu aveam de gând să omitem asta din scenariu. Dar a fost dur“.

Interpretarea lui Denzel Washington în rolul lui Malcolm X a rezonat cu publicul și i-a adus o nominalizare la Oscar pentru cel mai bun actor. Felul în care și-a contorsionat corpul în timpul diferitelor etape ale vieții lui Malcolm, felul în care o singură lacrimă i-a coborât pe față la întâlnirea cu Elijah Muhammad în

carne și oase - tată și fiu spiritual, mentor și discipol, salvator și salvat. Amintirea acelei scene încă îi dă fiori lui Lee.

„Am spus: «Tăiați». Și am mers la Denzel. Mă uitam la ochii lui încețoșați. L-am întrebat: «De unde a ieșit asta?» El a spus: «Spike, nu știu». Dar Denzel, el s-a pregătit pentru acel rol cu un an înainte să începem filmul. Denzel și-a făcut treaba, iar spiritul lui Malcolm a pătruns în el".

Lee adaugă: „Când făceam acel film, nu îl vedeam pe Denzel, îl vedeam pe Malcolm".

A fost a doua oară când Washington și Lee au lucrat împreună, după *Mo' Better Blues,* din 1990, *He Got Game* și *Inside Man* au urmat în 1998 și, respectiv, 2006. O a cincea ieșire, viitorul thriller polițist *Highest 2 Lowest*- o reinterpretare în limba engleză a filmului japonez *High and Low* (1963) al lui Akira Kurosawa – va spărea în cinematografe pe 22 august.

„Nu vreau să fiu lipsit de respect față de niciun alt actor, dar cred că Denzel este cel mai mare actor în viață din zilele noastre", spune Lee despre prietenul său.

Deși vremurile noastre sunt grele și tulburi, Lee rămâne încrezător, probabil pentru că a fost martor la atât de multe, probabil pentru că el, la fel ca Malcolm X, a fost neînțeles, batjocorit, numit în toate felurile imaginabile. Dar Lee a supraviețuit. Își iubește soția, Tonya Lewis Lee; consideră că fiica sa, Satchel, și fiul său, Jackson, sunt mai valoroși pentru moștenirea sa decât filmele sale.

UN FILM CU SPIKE LEE
Lee, cu șapca sa 1619, reflectează asupra moștenirii lui Malcolm X, la 100 de ani de la nașterea sa, în biroul „40 Acres and a Mule" al regizorului din Brooklyn.

SCANAȚI CODUL QR
PENTRU A VIZIONA INTERVIUL
NEWSWEEK CU SPIKE LEE

La masa de sticlă unde Lee acordă interviul pentru *Newsweek* se află o ceașcă cu o amprentă a inelelor lui Radio Raheem din *Do the Right Thing*, fără îndoială una dintre capodoperele sale. Pe o mână inelul alungit spune LOVE, pe cealaltă HATE. Lee dezvăluie că a întâlnit aceste cuvinte împreună în timp ce era student la Facultatea de Regie a Universității din New York, când a văzut un film din 1955 cu Robert Mitchum numit *The Night of the Hunter*. Personajul lui Mitchum avea tatuat LOVE pe degetele de la mâna dreaptă, iar HATE pe degetele de la mâna stângă.

„Este simplu. Ori ești un spirit al iubirii, ori un spirit al urii. Dacă ești spiritul iubirii, atunci vei acționa ca atare. Dacă nu ești, dacă ești de cealaltă parte, atunci acțiunile tale vor spune cine ești cu adevărat". ◻

➢ **Kevin Powell** *este un poet nominalizat la premiile Grammy; activist pentru drepturile omului și drepturile civile; autor a 16 cărți; jurnalist și regizor, co-scenarist și co-producător al noului film documentar* When We Free the World, *care va ajunge pe platformele de streaming în această vară.*

FOTO: UNIVERSAL HISTORY ARCHIVE/GETTY SAM NORVAL

EDUCAȚIE

Clasa cu Inteligență Artificială

Școala Alpha din Texas redefinește învățarea, folosind inteligența artificială pentru a-i instrui pe copii la materiile de bază în doar două ore pe zi.

SCENA DE LA 8:15 A.M. DIN FAȚA unei școli care se află pe o stradă rezidențială din Brownsville, Texas, chiar peste granița cu Mexicul, seamănă întocmai cu ce se întâmplă în orice școală în acea perioadă haotică de dinaintea clopoțelului de dimineață.

Dar Școala Alpha nu este o una obișnuită. Instituția privată ce primește copii de la grădiniță la clasa a opta utilizează inteligența artificială personalizată pentru a preda o zi întreagă de lecții academice de bază în doar două ore. Elevii își petrec apoi după-amiaza lucrând la abilități de viață esențiale, altele decât cele academice, cum ar fi vorbitul în public, alfabetizarea financiară sau învață chiar cum să meargă pe bicicletă.

Personalul - cunoscut sub numele de „ghizi", nu de profesori - spune că se străduiește să faciliteze sentimentul de independență al fiecărui copil, supraveghind în același timp un mediu de sprijin și educație ca orice alt profesor atent.

Abordarea inovatoare de la campusul din sudul Texasului, care a fost deschis în 2022, urmărește în primul rând să insufle o dragoste pentru învățare în fiecare minte tânără, a declarat co-fondatorul MacKenzie Price pentru *Newsweek*.

de **JOSHUA RHETT MILLER**

„Asta este cu adevărat special - inteligența artificială ne permite să creștem inteligența umană“.

O zi de școală de 2 ore?

Odată intrat, devine mai clar că această școală este unică. La grădiniță, elevii își arată entuziasmul în timp ce Sarah Schipper, în vârstă de 6 ani, colaborează cu colegii pentru a rezolva un joc de logică. Elevii deduc calea corectă sărind pe puncte colorate pentru a-și găsi drumul prin șase rânduri multicolore. Zâmbete largi și muzică pop antrenantă domină camera plină de viață în timp ce Sarah și colegii ei se încurajează reciproc.

Dar există un sentiment de compasiune pentru orice mișcare greșită. O fată a sugerat că cei din grup „vor învăța din înfrângere“, în timp ce un băiat a propus cu amabilitate o abordare mai colaborativă - împreună, cu mai puține țipete.

Activitatea de cooperare servește drept rampă de lansare pentru platforma Alpha de învățare în 2 ore, alimentată cu inteligență artificială, în care elevii folosesc laptopuri pentru sesiuni de 30 de minute la disciplinele academice de bază, inclusiv matematică, engleză, științe și studii sociale. Abordarea personalizată utilizează aplicații proprii și terțe și permite elevilor să stăpânească subiectele de până la cinci ori mai repede decât metodele tradiționale, susține Alpha.

Sarah a spus că vrea să devină om de știință și să studieze „lucruri microscopice“ când va fi mai mare. Când a fost întrebată ce separă Alpha de alte școli, ea a spus „Faptul că toți lucrăm pe calculator. Nu toate școlile lucrează pe calculator, iar aceasta este o școală foarte specială. Pot toate celelalte școli să lucreze pe calculator?“.

Trump intervine

Fiind o nativă digitală precoce, Sarah a spus că ea crede că formula Alpha centrată pe inteligența artificială o va diferenția de colegii ei - și nu este singura. La 23 aprilie, președintele Donald Trump a semnat un ordin executiv pentru integrarea inteligenței artificiale în clasele K-12 din întreaga țară, cu scopul de a cultiva expertiza în domeniul tehnologiei în generațiile viitoare. Directiva înființează, de asemenea, Grupul operativ al Casei Albe privind educația în domeniul inteligenței artificiale și îi solicită secretarului Departamentului Educației, Linda McMahon, să acorde prioritate utilizării AI în programele discreționare de granturi pentru formarea profesorilor.

„[Inteligența artificială] transformă rapid lumea modernă, stimulând inovarea în toate industriile, sporind productivitatea și remodelând modul în care trăim și muncim“, se arată în ordinul executiv. „Pentru a ne asigura că Statele Unite rămân un lider global în această revoluție tehnologică, trebuie să oferim tinerilor din țara noastră oportunități de a-și cultiva abilitățile și înțelegerea necesare pentru a utiliza și a crea următoarea generație de tehnologie AI“.

Ordinul lui Trump creează, de asemenea, o „Provocare prezidențială privind inteligența artificială“, o competiție pentru ca elevii și profesorii să își demonstreze abilitățile în domeniul AI, și subliniază necesitatea ca educatorii să adopte pe deplin tehnologia.

Directiva continuă: „Programele de dezvoltare profesională axate pe educația privind inteligența artificială vor permite educatorilor să ghideze cu încredere elevii prin acest domeniu complex și în continuă evoluție“.

Ordinul solicită departamentelor educației și agriculturii să aloce fonduri discreționare nerambursabile și să reorienteze alte inițiative de formare pentru extinderea inteligenței artificiale.

Problema timpului petrecut în fața ecranului

Înapoi la Alpha, Sarah și-a lăudat ghizii, care acționează în mare parte ca facilitatori, mai degrabă, decât ca instructori tradiționali.

„Noi credem că acești copii nu au limite și le oferim standarde foarte înalte“, a spus Price. „Și oferim niveluri foarte ridicate de sprijin pentru că profesorii noștri au timp să facă asta. Asta este ceea ce

ACCENT PE VIITOR Președintele Trump semnează ordinul executiv „Advancing Artificial Intelligence Education for American Youth“ pe 23 aprilie. Sarah, 6 ani, este elevă la Alpha School, Brownsville (stânga).

FOTO. NOAH CONBOY AND LANE KIMBRO FOR NEWSWEEK; SAUL LOEB/AFP/GETTY

este cu adevărat special - inteligența artificială ne permite să creștem inteligența umană".

„Ei nu-mi spun răspunsurile", a spus Sarah despre modul în care ghizii ei interacționează cu ea în timpul sprinturilor de învățare de două ore. „Ei doar îmi oferă resurse".

Mo Swain, care conduce campusul și este director interimar la Alpha Brownsville, a declarat că marea majoritate a celor aproximativ 60 de elevi ai școlii finalizează lecțiile necesare în timpul sesiunilor lor de învățare accelerată, negând nevoia de teme pentru acasă sau de mai mult timp petrecut în fața ecranului în majoritatea cazurilor. Elevii de la grădiniță nu au voie să își ia laptopul acasă, a spus ea.

„Părinții nu vor să își lase copiii să folosească tehnologia tot timpul", a adăugat ea.

Comentariile lui Swain reflectă tensiunea din centrul unui experiment precum Alpha. Școlile din întreaga țară interzic dispozitivele. Dar astfel de măsuri nu se referă la dispozitivele furnizate de școală, din ce în ce mai frecvente în sălile de clasă. Doar o „mână" de părinți de la Alpha din acest an și-au exprimat îngrijorarea cu privire la faptul că elevii petrec prea mult timp pe laptopurile lor după terminarea zilei de școală, a declarat Swain.

„Dar copiii, atunci când își doresc cu adevărat ceva sau când muncesc din greu pentru a atinge acel obiectiv, vor merge acasă și vor spune: «Trebuie să termin asta»", a spus Swain. „Pentru că vor cu adevărat să o facă. Dar părinții noștri știu că nu trebuie să o facă".

Cultivarea acestei motivații este o mare parte din misiunea Alpha. Și, pe baza unor date preliminare, funcționează. Co-fondatorul Price a declarat pentru Fox News, în martie, că aceste clase Alpha se află în „primele 2 procente" ale rezultatelor la teste din țară. Elevii „depășesc" în mod universal reperele educaționale și iau evaluările Measures of Academic Progress ale Northwest Evaluation Association care sunt aliniate la standardele de bază comune, a adăugat Swain.

„Ei învață aceleași lucruri pe care te-ai putea aștepta să le înveți într-o școală publică sau într-o alta privată", a spus ea. „Doar că le învață într-un mod diferit și într-un ritm mai rapid".

Originea Alpha

Price, care a studiat psihologia la Universitatea Stanford, a lansat cadrul pentru Alpha în Austin, Texas, în urmă cu un deceniu. Mama a doi copii a spus că districtul școlar zonal nu putea satisface nevoile fiicelor sale, în special în ceea ce privește „atenția personalizată".

„Profesorul din fața modelului de clasă este obligat să predea un anumit curriculum", a spus Price, adăugând că una dintre fiicele ei a suferit în mod deosebit.

„S-a uitat la mine și mi-a spus: «Școala este atât de plictisitoare»", și-a amintit Price. „În doi ani și jumătate, au luat un copil care era făcut pe măsură să iubească școala și să fie curios și interesat, și i-au șters această pasiune. Și mi-am dat seama că nu era vorba de profesori sau de acea școală, sau de trecerea de la o școală publică la una privată. Era modelul unui profesor în fața unei clase care nu funcționa".

Price a spus că și-a dat seama curând că aplicațiile adaptive ar putea fi cheia pentru a oferi un proces personalizat fiecărui elev, combinat cu sondaje regulate și interacțiuni cu ghizii. „În următorii 11 ani, acest lucru a crescut în numeroase școli, toate bazate pe ideea că, în primul rând, copiii ar trebui să iubească școala", a spus Price.

„Iar copiii pot învăța de două ori mai repede în doar câteva ore pe zi, beneficiind de această experiență de meditație individuală, bazată pe măiestrie".

Planurile de expansiune ale Alpha merg dincolo de Texas. Alpha s-a aventurat în Florida anul trecut, lansând un campus în Miami, în timp ce locații suplimentare în Tampa, Palm Beach și

„Copiii pot învăța de două ori mai repede, în doar câteva ore pe zi, beneficiind de această experiență de meditație individuală, bazată pe măiestrie".

FOTO: NOAH CONBOY AND LANE KIMBRO FOR NEWSWEEK [2]

Orlando sunt așteptate să se deschidă în această toamnă. Anunțurile de angajare pentru ghizi la unele dintre aceste școli indică un salariu de pornire de 100.000 de dolari pe an.

Alpha intenționează, de asemenea, să își mărească amprenta în Texas, deschizând școli în toamna anului 2025 în Houston și Fort Worth, precum și avanposturi în Phoenix, New York City și Santa Barbara, California. Potrivit site-ului său, taxele de școlarizare variază de la 10.000 de dolari în Brownsville la 65.000 de dolari în New York.

Legătura cu SpaceX

Aproximativ jumătate dintre elevii Alpha Brownsville sunt copii ai angajaților SpaceX care lucrează la sediul central al companiei, la aproximativ 40 de kilometri est. Miliardarul Elon Musk încearcă să încorporeze oficial comunitatea din Cameron County, cunoscută sub numele de Boca Chica Village, ca Starbase, Texas. Investiția SpaceX a contribuit la stimularea economiei din jurul orașului Brownsville, unde locuiesc aproximativ 185.000 de persoane și care se numără printre cele mai sărace zone din Texas. Mai mult de un sfert dintre locuitorii din Brownsville trăiesc sub pragul sărăciei, de două ori mai mult decât media națională. Alpha spune că oferă asistență în cazuri speciale, în funcție de nevoi, pentru a compensa taxa de 10.000 de dolari.

Federația Americană a Profesorilor, sindicatul care reprezintă 1,8 milioane de educatori de la grădiniță până la clasa a XII-a, a declarat că inteligența artificială poate fi un „instrument puternic" în sălile de clasă, atât timp cât este utilizată în siguranță și cu atenție.

„Cu toate acestea, indiferent cât de avansată este, nu poate înlocui rolul esențial al educatorilor umani", a declarat secretarul-trezorier al AFT Fedrick Ingram pentru *Newsweek*.

„Învățarea reală și consecventă are loc numai atunci când profesorii și elevii colaborează într-o atmosferă de încredere reciprocă, trasând împreună o cale de învățare".

SETUL DE ABILITĂȚI Swain spune că acești copii învață într-un ritm mai rapid la Alpha Brownsville. După-amiezele sunt petrecute deprinzând o seamă de abilități de viață (mai jos, în stânga).

Ingram a recunoscut că inteligența artificială este „aici pentru a rămâne", dar a spus că aceasta își poate atinge potențialul maxim doar sub îndrumarea unor educatori instruiți care știu cum să integreze cel mai bine tehnologia în clasele lor.

Unii elevi de la Alpha Brownsville sunt atât de mulțumiți de succesul lor și de progresul înregistrat în mediile anterioare ale școlilor publice, încât lucrează pentru a deschide un liceu, încercând astfel să acopere propria lor nevoie.

Savannah Marrero, elevă în clasa a șaptea, acum în al treilea an la școală, dorește să lanseze noul liceu.

„În acest moment, Rio Grande Valley, Brownsville și toate orașele din jur sunt în urmă în ceea ce privește educația din SUA. Astfel, pentru elevii care pleacă dintr-un mediu cu ritm rapid de învățare, precum Alpha, și apoi trebuie să îl întrerupă și să meargă la o școală tradițională, nimic nu mai are sens", a spus ea. „Așa că de aceea vreau să continui".

Savannah ar urma să meargă la liceul public din Brownsville dacă viziunea ei nu devine realitate, dar în prezent cercetează cerințele legale și a vizitat anterior liceul Alpha din Austin ca parte a planului ei. „Evident, din moment ce am 12 ani, nu voi ști totul despre chestiunile financiare, despre finanțare și lucruri de genul acesta, așa că am adulți care să mă ajute", a spus ea.

Savannah nu este sigură cu privire la alegerea carierei sale finale, dar se gândește să dețină o afacere într-o zi. Ajutând la lansarea unei școli private pe care o va frecventa în cele din urmă ar fi o ucenicie potrivită, și-a dat seama în timp ce vorbea pentru *Newsweek*.

Eleva din clasa a șaptea a spus, de asemenea, că se simte mai puternică într-un mod pe care nu l-a simțit mai devreme în educația sa.

„Ghizii nu îți vor spune niciodată că nu poți face ceva", a spus ea. „Așa că, în timp, îți dezvolți acea mentalitate, iar mediul din prima zi este că poți face orice dacă îți pui mintea la contribuție. De acolo am început să învăț motivația."

Inteligența artificială și rolul profesorilor

Unii experți au afirmat că modelul condensat, bazat pe tehnologie, al Alpha și primele succese pe care le înregistrează ar trebui să suscite discuții în districtele publice din întreaga țară.

„Aruncați o privire la modul în care se oferă instruirea de bază, dacă aceasta ar putea fi reconfigurată și oferită mai eficient", a declarat Robin Lake, director al Centrului pentru Reinventarea Educației Publice din Seattle.

Lake a declarat că multe districte școlare publice ar trebui să arunce o privire critică asupra modului în care profesorii își folosesc timpul și să se gândească cum să utilizeze instrumentele electronice de învățare mai coerent și mai eficient.

„Trebuie să punem sub semnul întrebării acest lucru și să gândim diferit, mai ales că banii devin foarte puțini pentru o mulțime de școli publice, iar rezultatele nu cresc", a declarat Lake pentru *Newsweek*.

„Trebuie să căutăm alternative".

➤ **Joshua Rhett Miller** *este reporter principal de știri la* Newsweek. *Contactați-l prin e-mail, j.miller@newsweek.com*

ÎMPREUNĂ
Actorul Idris Elba – un fost beneficiar al King's Trust – și Regele Charles al III-lea (în față, în centru), la un eveniment King's Trust dedicat oportunităților pentru tineri, organizat în iulie 2024, la Palatul St James's, Londra

CARITATE

Realizări ale Coroanei

Gala King's Trust din New York a prezentat activitatea de pionierat a organizației caritabile emblematice a regelui Charles al III-lea, care ajută tinerii din Regatul Unit, din SUA și din întreaga lume.

A FOST EMOȚIE ÎN SALĂ LA GALA KING'S TRUST din New York, când Darnell Allman-Smith s-a lăsat copleșit de sentimente pe scenă în timp ce povestea despre ajutorul pe care l-a primit din partea organizației caritabile. Tânărul de 26 de ani a avut dificultăți în a-și găsi un loc de muncă din cauza unei pauze de cinci ani în CV-ul său, timp pe care l-a petrecut ca îngrijitor cu normă întreagă pentru mama sa, care se simțea foarte rău.

Oaspeților li s-a spus că era un puști dur dintr-o zonă cu probleme sociale a Londrei, căruia nu îi era era menit să evolueze în carieră. De asemenea, el a suportat durerea morții subite și neașteptate a fratelui său mai mare.

Ajutorul a venit atunci când a avut oportunitatea de a se înscrie la un curs „Making it in Media" (*Să reușești în media*) prin intermediul King's Trust. A avut un motiv profund pentru care s-a înscris.

„La început, am crezut că nu este pentru mine", a spus el, „dar ceva s-a aprins. M-am întrebat dacă ar trebui să încerc. Încrederea mea era extrem de scăzută, aș spune chiar inexistentă. Dar momentul în care mi-am dat seama că ar trebui măcar să încerc a fost când mi-am văzut nepoata, fiica fratelui meu, în ziua în care a murit și...".

Allman-Smith și-a înclinat capul, dar, în ciuda aplauzelor și încurajărilor mulțimii, nu și-a putut termina fraza. Aceasta a fost doar una dintre multele povești emoționante spuse invitaților, printre care cele ale lui Lionel Richie, Charlotte Tilbury și Heidi Klum, la gala care a ajutat cea mai mare organizație caritabilă a regelui Charles al III-lea să strângă 2,5 milioane de dolari pentru tinerii din întreaga lume.

Newsweek s-a alăturat antreprenoarei engleze din industria de make up Charlotte Tilbury în sponsorizarea evenimentului de la Casa Cipriani, în centrul Manhattanului, pe 1 mai. Și ea a avut numai cuvinte de laudă pentru impactul pe care regele l-a avut, spunând despre el: „Mă gândesc, este toată lumea obsedată de el? Cu toții suntem obsedați de el, este uimitor.

de

JACK ROYSTON

Chiar este un vizionar al timpului nostru, chiar este. Dacă vă gândiți la ceea ce a înțeles despre încălzirea globală, la ceea ce a înțeles despre agricultură... doar această încredere. La ceea ce a făcut pentru a ajuta nu doar economia Regatului Unit, ci și economiile din întreaga lume. Și a împuternicit oameni și a schimbat viețile oamenilor. Unele dintre poveștile din această seară sunt incredibile".

King's Trust a fost principala organizație caritabilă a lui Charles încă din momentul creării sale, în 1976, iar inițial s-a concentrat mai mult asupra Regatului Unit. În 2015, proiectul a devenit global, King's Trust International fiind o etapă-cheie pentru organizație.

Sir Clive Alderton, secretarul privat al lui Charles și cel mai înalt consilier, a declarat pentru *Newsweek* că America a reprezentat un public crucial. „Este extrem de important", a spus el. „Regele a demarat programele King's Trust în atât de multe țări din lume unde fie are o legătură specială și unde ar putea fi regele acelei țări - Australia, Canada, Noua Zeelandă. Toate aceste tărâmuri diferite - dar și țări pentru care are o afecțiune specială sau o legătură specială. Aici intră în joc Statele Unite. El a fost în Statele Unite de multe ori în trecut, așa că atunci când a venit ideea ca King's Trust să înceapă aici, a fost încântat. Și așa am auzit astăzi... despre toate programele extraordinare pe care le-au pus la punct".

Sophie Morris, lider de echipă la City Year New York, a declarat pentru *Newsweek* că organizația sa oferă un program King's Trust la P.S. 171 Patrick Henry Preparatory School din East Harlem, învățând copiii dezavantajați cum să intre în afaceri.

„Este vorba de opt săptămâni în care duci grupul de copii de gimnaziu prin elementele de bază ale afacerilor, învățând despre antreprenoriat, profit, venituri, învățând acele abilități dificile, dar și abilități soft", a spus ea.

„Acești copii s-au înscris și au fost puțin timizi la început, dar vinerea trecută i-am dus la un concurs în cadrul căruia au ajuns să își prezinte propria afacere. Este vorba despre o trusă de îngrijire a pielii. Mulți dintre ei au eczeme, așa că au vrut să creeze o trusă pentru pielea sensibilă".

„Sunt mulți copii care trăiesc în adăposturi, care intră și ies din locuințe, cu copilării foarte volatile", a adăugat Morris. Creatorul de modă din Marea Britanie Ozwald Boateng și-a construit cariera în parte folosind o bursă din partea organizației, cunoscută la acea vreme ca Prince's Trust, înainte ca Charles să devină rege după moartea mamei sale, Regina Elisabeta a II-a, pe 8 septembrie 2022.

Boateng a jucat un rol major în Gala Met din acest an, pe 5 mai, nu numai prin îmbrățișarea altor vedete, ci și ca invitat, strălucind într-un costum alb și o pelerină pentru acel eveniment.

„Am beneficiat de ajutor... când era Prince's Trust", a declarat el pentru *Newsweek*. „Cred că aveam în jur de 17 ani când am aplicat pentru subvenție și am primit-o. În mod evident, a avut un impact mare. Ca un tânăr care a decis că designul va fi un loc al viitorului meu, pentru a obține acest sprijin la o vârstă fragedă a fost, desigur, imens. La acea vreme, mi-a permis să cumpăr utilaje, cum ar fi o mașină de cusut... Doamne, este atât de mult timp în urmă, vorbim de acum mai bine de 40 de ani".

Richie, cântărețul The Commodores, a explicat de ce a ajutat organizația caritabilă timp de decenii: „Un milion de copii. Fac asta încă din anii '80, așa că am fost implicat și ceea ce îmi place cel mai mult este că noi câștigăm. Stima de sine, împlinirea viselor unor oameni care nu aveau niciun vis, care nu puteau nici măcar să încerce să-și dea seama despre ce este vorba. Deci, să fiu implicat în acest lucru este atât de satisfăcător pentru că pot da înapoi, și nu numai eu. Ci toți cei implicați [dau înapoi]. Știi, acestea sunt corporații majore care vin la masă și dacă nu este vorba de bani, este vorba de mentorat".

Colega designer de modă Georgina Chapman a adăugat: „Cred că munca făcută este absolut incredibilă... și toate viețile pe care le-a schimbat. Am ascultat unele dintre poveștile oamenilor care s-au ridicat cu adevărat. Cred că vom auzi unele în seara asta și sunt foarte încântată".

OPORTUNITATEA Darnell Allman-Smith s-a luptat să își găsească un loc de muncă după cinci ani în care a îngrijit-o pe mama sa cu normă întreagă, dar a revenit pe drumul cel bun cu ajutorul King's Trust

FOTO THE KING'S TRUST, NEIL RASMUS/BFA.COM [4]

ÎN SPRIJINUL CARITĂȚII În sensul acelor de ceasornic, de sus în stânga: La gala King's Trust din 1 mai au participat invitați de marcă, printre care designerul Boateng și agenta de modă Hardison; evenimentul a avut loc la Casa Cipriani din Downtown Manhattan, New York City, și și-a propus să strângă 2,5 milioane de dolari în sprijinul tinerilor din întreaga lume; modelul Christensen (stânga) și designerul Chapman; (de la stânga la dreapta) fostul editor Enninful, antreprenoarea din industria frumuseții Tilbury și cântărețul Richie

Printre ceilalți invitați din industria modei s-au numărat Bethann Hardison, agent de modă și activistă, modelul Helena Christensen și fostul redactor-șef al revistei *British Vogue*, Edward Enninful.

Seara a fost marcată de muzica live a lui Nile Rodgers, simbol disco cu trupa Chic și, de asemenea, producător al unor hituri majore ale Madonnei, inclusiv al albumului *Like a Virgin* și al cântecului „Material Girl".

Acesta a făcut mulțimea să danseze cu o interpretare live a propriilor sale piese clasice, ca „Le Freak", precum și a altor melodii pop. Rodgers a adoptat, de asemenea, un ton filozofic cu privire la starea actuală a Americii atunci când a vorbit cu *Newsweek* pe covorul roșu. „Știți, America este atât de ciudată acum", a spus el. „Mi-e greu să-mi dau seama dacă există dragoste pentru cineva, ceea ce este bizar, pentru că eu sunt de obicei cea mai optimistă persoană din lume".

Dar poveștile emoționante de succes ale numeroaselor persoane care au beneficiat de ajutorul King's Trust au contribuit în mare măsură la menținerea unei atmosfere vesele și sărbătorești.

„Cred că această muncă întreprinsă este absolut incredibilă și, la fel, toate viețile pe care le-a schimbat".

În ceea ce-l privește pe londonezul Allman-Smith, acesta s-a înscris la cursul „Making it in Media" și lucrează acum ca agent de producție pentru BBC.

„După terminarea programului, mi s-a oferit un loc de muncă la un program TV", a spus el, enumerând o serie de emisiuni britanice la care a lucrat, inclusiv *Strictly Come Dancing*, versiunea britanică a emisiunii *Dancing with the Stars*. La final, a adăugat: „Nu am nicio intenție să mă opresc aici".

Jack Royston *este corespondent pe teme de regalitate la* Newsweek. *Urmărește-l pe X @Jack_Royston*

BIBLIOTECA ALEPH

SĂNĂTATE

A revenit cu și mai mare putere

Rujeola a fost declarată eradicată în 2000, dar cercetătorii avertizează asupra unui „dezastru" în următorii 20 de ani dacă SUA nu acționează acum.

SĂNĂTATE PUBLICĂ
Scăderea nivelului de vaccinare - exacerbat de pandemia COVID-19 - amenință cu revenirea rujeolei

de
IAN RANDALL

ERADICATĂ ÎN URMĂ CU UN SFERT DE SECOL în Statele Unite, rujeola, printr-un fenomen „de neînțeles", ar putea să revină în următoarele două decenii.

Acesta este avertismentul unui studiu condus de epidemiologi de la Universitatea Stanford, care au modelat impactul scăderii ratelor de vaccinare asupra răspândirii acestei boli infecţioase.

Deja, scăderea nivelului de imunitate a dus la apariţia unor focare semnificative în cadrul unor state - cum ar fi recentul episod din Texas, în care s-au înregistrat peste 620 de cazuri, 64 de spitalizări și moartea a doi copii.

„Deşi efectele scăderii vaccinării nu vor fi imediate, am putea asista în cele din urmă la revenirea complicațiilor îngrozitoare ale bolilor pe care majoritatea clinicienilor de astăzi nu le-au întâlnit datorită deceniilor de imunizare de succes", a declarat profesorul Nathan Lo.

„În cazul rujeolei, am constatat că suntem deja pe marginea prăpastiei. Dacă ratele de vaccinare rămân aceleași, modelul prezice că rujeola poate deveni endemică în aproximativ 20 de ani", a adăugat profesorul Mathew Kiang.

„Aceasta înseamnă un număr estimat de 851.300 de cazuri în 25 de ani, care vor duce la 170.200 de spitalizări și 2.550 de decese".

Kiang a adăugat: „Merită subliniat faptul că nu ar trebui să existe niciun caz în acest moment, deoarece aceste boli pot fi prevenite. Orice este peste zero este tragic. Când vorbim despre mii sau milioane de cazuri potențiale, este de neînțeles".

În anul 2000, Organizaţia Mondială a Sănătăţii a declarat că rujeola a fost eliminată din SUA. Cu toate acestea, ratele de vaccinare au scăzut recent în Statele Unite - o problemă care s-a agravat în timpul pandemiei COVID-19.

„Am observat un model îngrijorător de scădere a vaccinărilor de rutină ale copiilor. A existat o întrerupere a serviciilor de asistență medicală în timpul pandemiei, dar scăderile au precedat această perioadă și s-au accelerat de atunci din multe motive", a remarcat Lo. „Oamenii se uită în jur și spun: «Noi nu vedem aceste boli. De ce ar trebui să ne vaccinăm împotriva lor»? Există o oboseală generală față de vaccinuri. Și există neîncredere și dezinformare cu privire la eficacitatea și siguranța vaccinurilor", a spus Lo. În cadrul studiului, Kiang, Lo și colegii lor au

Fotografie de WILDPIXEL

efectuat simulări la scară largă pentru a explora modul în care rujeola și alte trei boli infecțioase - difteria, poliomielita și rubeola - s-ar putea răspândi în Statele Unite în cazul diferitelor niveluri de vaccinare a copiilor.

„În mod specific, am dorit să analizăm câteva boli-cheie care au fost eliminate din SUA prin vaccinare, ceea ce înseamnă că nu se răspândesc în țară în mod continuu", a declarat Lo. „Cele patru boli", a adăugat el, „pot avea complicații îngrozitoare, cum ar fi paralizia pe viață, malformații congenitale și deces".

Echipa a simulat întreaga populație a Statelor Unite, luând în considerare proprietăți precum vârsta, nivelul de imunitate, statul de reședință și starea vaccinării. Modelele, a spus Lo, au presupus că bolile sunt introduse în SUA de către călătorii care se întorc din străinătate - de obicei cetățeni americani nevaccinați.

„În prezent, atât de mulți oameni sunt imuni prin vaccinare încât bolile nu se răspândesc prea departe", a spus Lo. „Dar dacă vaccinările scad pe o perioadă mai lungă de timp, începeți să vedeți focare care cresc în dimensiune și frecvență. În cele din urmă, se observă o transmitere susținută și continuă, ceea ce înseamnă că aceste boli devin endemice - ele devin din nou nume familiare".

Adoptând o abordare conservatoare bazată pe nivelurile medii de vaccinare între 2004 și 2023, echipa a constatat că, dacă se menține status quo-ul, rujeola (dar nu și celelalte trei boli) ar putea deveni endemică în termen de 20 de ani. „În cazul în care ratele de vaccinare ar scădea chiar și cu 10%", a declarat Kiang, „cazurile de rujeolă ar urca vertiginos la 11,1 milioane în următorii 25 de ani".

Iar dacă ratele de imunizare ar scădea la jumătate, în SUA ar putea apărea aproximativ 51,2 milioane de cazuri de rujeolă, 9,9 milioane de cazuri de rubeolă, 4,3 milioane de cazuri de poliomielită și 200 de cazuri de difterie.

„Acest lucru ar duce la 10,3 milioane de spitalizări și 159.200 de decese, plus aproximativ 51.200 de copii cu complicații neurologice după rujeolă, 10.700 de cazuri de malformații congenitale din cauza rubeolei și 5.400 de persoane paralizate din cauza poliomielitei", a adăugat Kiang.

În acest scenariu, modelele au prezis că rujeola ar deveni endemică în mai puțin de cinci ani, rubeola în mai puțin de 20 de ani, iar poliomielita ar avea o șansă de aproximativ 50% de a deveni endemică în aproximativ 20 de ani.

O parte din problema rujeolei este că este una dintre cele mai infecțioase boli, astfel încât este nevoie de imunitate pe scară largă pentru a o împiedica să se răspândească.

„De asemenea, vaccinul ROR [rujeolă, oreion și rubeolă] a devenit deosebit de controversat, parțial din cauza unei istorii de cercetare medicală frauduloasă care a ridicat probleme de siguranță; s-a demonstrat în mod concludent că nu există nicio legătură cu autismul", a declarat Lo.

Cercetătorii au declarat că speră că descoperirile lor vor fi utile persoanelor și oficialilor pentru a înțelege ce se va întâmpla dacă ratele de vaccinare continuă să scadă. „În ceea ce privește rujeola, ne aflăm chiar pe punctul culminant. Creșterea nivelului de vaccinare cu doar 5 procente face ca numărul de cazuri de rujeolă să scadă în siguranță, departe de a reveni la niveluri endemice", a adăugat Lo.

„Acestea sunt tipurile de procente mici care pot fi cu adevărat un punct de cotitură. Este îmbucurător faptul că un mic segment al populației poate face o diferență aici".

➤**Ian Randall** *este redactor științific adjunct la* Newsweek. *Contactați-l prin e-mail, i.randall@newsweek.com*

„În cele din urmă... aceste boli devin endemice - devin din nou nume familiare"

CERCETARE DE ÎNCREDERE Niko, în vârstă de 14 luni, primește vaccinul ROR în Lubbock, Texas. Profesorul Lo spune că vaccinul „nu are nicio legătură cu autismul"

FOTO: JAN SONNENMAIR/GETTY

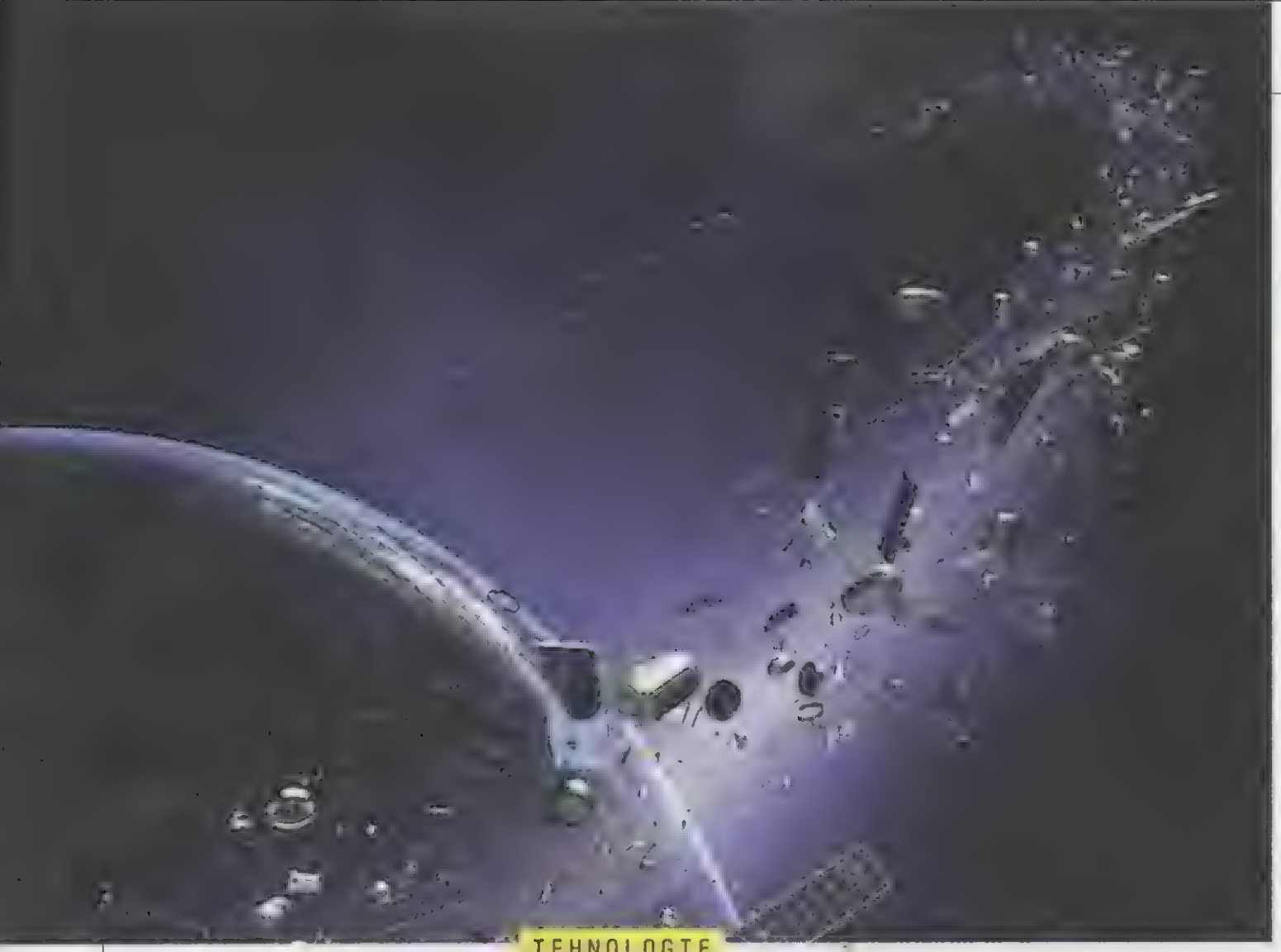

TEHNOLOGIE

Curățarea cosmosului

„Navele spațiale transpirate" ar putea fi cheia către un viitor mai ecologic pentru industria călătoriilor spațiale.

de **EILEEN FALKENBERG-HULL**

AGENȚIA SPAȚIALĂ EUROPEANĂ estimează că există 130 de milioane de bucăți de deșeuri spațiale provenite de la cele peste 6.800 de lansări de rachete reușite începând din 1957. Zona nelocuită din sudul Oceanului Pacific, din apropierea punctului Nemo, este numită cimitirul navelor spațiale, deoarece acolo se prăbușesc în mod obișnuit nave la sfârșitul utilității lor. Resturile orbitale cad în atmosfera Pământului și ard pe drumul de întoarcere.

Până de curând, multe nave spațiale au fost de unică folosință. Cea mai longevivă, naveta spațială Discovery, a zburat doar de câteva zeci de ori până în 2011. Acum, oamenii de știință de la Departamentul de Inginerie Aerospațială al Universității Texas A&M dezvoltă un material imprimat 3D pentru a face nave spațiale reutilizabile, în parteneriat cu Canopy Aerospace și cu ajutorul unui grant de 1,7 milioane de dolari al Air Force Small Business Technology Transfer. „Aerul din jurul rachetelor devine extrem de fierbinte pe măsură ce acestea reintră în atmosfera Pământului - depășind adesea 10.000 de grade Celsius [18.000 F]. Acest lucru necesită scuturi termice pentru a proteja racheta de supraîncălzire, care nu sunt complet reutilizabile", a declarat pentru *Newsweek* dr. Hassan Saad Ifti, profesor asistent de inginerie aerospațială la Universitatea Texas A&M. „La finalizarea misiunii, acestea trebuie să fie înlocuite sau recondiționate, ceea ce face ca aceste călătorii în spațiu să fie astronomic de costisitoare".

Soluția pe care partenerii doresc să o dezvolte este o metodă de răcire prin transpirație care acționează ca o barieră termică, prezentând un strat de gaz de-a lungul suprafeței navei - comparată de Ifti cu efectul termic al unei jachete pufoase.

„Această tehnologie creează un strat gazos pe măsură ce racheta «transpiră» sau transpiră un gaz de răcire, care acționează ca un scut termic. Odată misiunea finalizată, rezervoarele de gaz de răcire pot fi realimentate pentru următoarea misiune. Acest lucru ar face racheta reutilizabilă de mai multe ori și poate că într-o zi vom avea o una complet și rapid reutilizabilă, la fel ca aeronavele cu care zburăm astăzi", a declarat Ifti.

RESTURI DE RACHETE O metodă de răcire prin transpirație ar putea evita necesitatea unor scuturi termice de unică folosință, reducând astfel deșeurile spațiale

Ipoteza este că utilizarea barierei de gaze în locul unui scut termic de unică folosință ar putea reduce timpul de zbor între misiuni de la ani sau luni la zile sau ore. Ideea barierei de gaz există de ani de zile, dar limitările în știința materialelor, puterea de calcul și abilitățile de testare la sol au făcut dificilă punerea ei în aplicare, a spus Ifti.

Dezvoltarea platformei de testare este condusă de William Matthews, student în anul patru la doctorat la Texas A&M. Acesta a declarat: „Ar trebui să observăm că suprafața materialului este mai rece la viteze hipersonice atunci când este introdus fluxul de lichid de răcire decât în cazul de referință în care nu este prezent niciun lichid de răcire. În funcție de cât de bine pătrunde gazul în material, există o mulțime de rezultate potențiale pentru această tehnologie. Iar aceste teste ar trebui să ne ajute să decidem în ce direcție dorim să mergem".

Testele inițiale în tunelul aerodinamic vor avea loc la Laboratorul Național de Aerochimie și Hiperspațiu al Stației Experimentale de Inginerie Texas A&M, pentru a determina dacă merită să se investească într-o misiune de testare la scară reală înainte de orice posibilă utilizare comercială.

„Sunt optimist", a declarat Ifti. „Dacă totul merge bine, am putea vedea nave spațiale «transpirate» pe cer până la sfârșitul vieții noastre".

➤ **Eileen Falkenberg-Hull** *este senior editor la* Newsweek. *Trimiteți-i un e-mail la e.hull@newsweek.com*

FOTO: JOHAN63/GETTY

CONCORSO D'ELEGANZA VILLA D'ESTE 2025

Arc peste timp din trecutul fascinant al automobilului spre mobilitatea contemporană

Peisajul magic al Lacului Como a oferit din nou cadrul perfect, de poveste, pentru Concorso d'Eleganza Villa d'Este, cel mai prestigios şi încărcat de tradiție eveniment dedicat automobilelor de epocă din Europa, a cărui primă ediție a fost organizată în 1929. – *Răzvan Scăeșteanu*

ÎNTRE 23 ŞI 25 MAI, GRĂDINILE minunate ale Grand Hotel Villa d'Este și ale spectaculoasei Villa Erba au fost locul de întâlnire al celor mai spectaculoase mașini clasice din lume, dar și al unor noi modele exclusiviste precum BMW Concept Speedtop, un coupe GT „break" cu 2 locuri produs doar în 70 de exemplare, la un preț de circa 500.000 de euro, al colecționarilor, artiștilor restauratori și pasionaților de automobile cu poveste.

Aproximativ 50 dintre cele mai fascinante mașini din istoria automobilului s-au luptat pentru premiul cel mare, „BMW Group Trophy - Best of Show", pentru titlurile de frumusețe din cele opt clase de concurs, pentru „Coppa d'Oro" (premiu acordat prin votul publicului) și pentru o serie de alte distincții precum „Trofeo del Presidente", acordată de Helmut Käs, directorul BMW Classic Group, și președintele Concorso d'Eleganza Villa d'Este.

De asemenea, celebrul cântăreț de operă Jonas Kaufmann a decernat din nou „Trofeo Il Canto del Motore" pentru cel mai bun sunet al motorului, ales de juriu.

Nu în ultimul rând, Concorso d'Eleganza Villa d'Este 2025 a găzduit aniversarea împlinirii venerabilei vârste de 100 de ani de către modelul Phantom, bijuteria coroanei Rolls-Royce, precum şi 70 de ani de la nașterea Isetta, modelul care i-a salvat pe bavarezi de la faliment în anii 1950.

Marele câștigător: Alfa Romeo Tipo B (P3) din 1934

Un Alfa Romeo Tipo B (P3) produs în 1934, aflat în Colecția Auriga din Germania, a câștigat marele premiu al ediției 2025 a Concorso d'Eleganza Villa d'Este – „Trofeo BMW Group - Best of Show".

Din punct de vedere istoric, acest speedster iese în evidență ca un automobil inovator care a redefinit conceptul de curse de Grand Prix. Proiectată de strălucitorul designer Vittorio Jano, aceasta a fost una dintre primele mașini de curse tip monopost.

Pe lângă trofeul deosebit, proprietarul mașinii a primit un model unic de ceas 1815 Chronograph din aur alb, cu efigia „Concorso d'Eleganza Villa" gravată manual pe carcasă. Ceasul exclusivist a fost creat de A. Lange und Söhne special pentru câștigătorul „Best of Show".

Coppa d'Oro Villa d'Este, trofeul decernat prin votul publicului: BMW 507 din 1957

Trofeul „Coppa d'Oro Villa d'Este" a fost câştigat în acest an de un BMW 507 din anul 1957, un model special, din prima serie, cu un istoric de participare în ultima cursă Mille Miglia.

Designul elegant şi superb echilibrat al caroseriei creionate acum 70 de ani, combinat cu un motor V8 de 3,2 litri, l-a transformat într-o adevărată piatră de temelie a ingineriei auto.

Roadsterul, care este unul dintre cele mai mari simboluri BMW până în prezent şi a fost prezentat de Dirk de Groen din SUA, a primit cele mai multe voturi din partea vizitatorilor evenimentului.

Premiile Concorso d'Eleganza Villa d'Este 2025

- **Trofeo BMW Group - Best of Show** (acordat de juriu): Alfa Romeo Tipo B (P3), monopost de Gran Prix, Colecția Auriga, Germania.
- **Premiul de Design Concorso d'Eleganza pentru Concepte & Prototipuri** (acordat prin votul publicului): Alfa Romeo 8C Doppia Coda Zagato, 2025, creat de Norihiko Harada.
- **Trofeo Coppa d'Oro Villa d'Este - Best of Show** (acordat prin votul publicului): BMW 507, Roadster, BMW, 1957, Dirk de Groen, SUA.
- **Trofeo dei Presidenti dei Concorsi Internazionali** (acordat de președintele Concorso

d'Eleganza Villa d'Este / președintele Pebble Beach Concours d'Elegance / președintele Amelia Island Concours d'Elegance / președintele Oberoi Concours d'Elegance): Alfa Romeo 8C 2900 MM, Spider Corsa, Touring, 1938, Ralph Lauren, SUA.

- **Trofeo del Presidente della Giuria** (acordat de președintele juriului, Lorenzo Ramaciotti): Bentley Speed Six, Weymann Sportsman Coupé, Gurney Nutting, 1930, Muzeul Auto Național, Germania.
- **Trofeo BMW Group Ragazzi** (acordat prin votul tinerilor): Ferrari 330 GTC, coupé cu două locuri, Pininfarina, 1967, Tony Owen, SUA.
- **Trofeo BMW Group Classic pentru cea mai fidelă restaurare**: Lagonda V12 DHC, Coupé Drophead, Lagonda, 1939, Nishant Dossa, India.
- **Trofeo Vranken-Pommery pentru cel mai bună automobil emblematic**: BMW 507, Roadster, BMW, 1957, Dirk de Groen, SUA.
- **Trofeo ASI pentru cel mai bine conservat automobil postbelic**: Serenissima 308V, Torpedo, Fantuzzi, 1965, Tom McGough, SUA.
- **Trofeo Auto & Design pentru cel mai interesant design**: OSI Silver Fox Prototype, Catamaran, OSI, 1967, Paul-Emile Bessade, Franța.
- **Trofeo il Canto del Motore pentru cel mai bun sunet al motorului**: Aston Martin DB3S, 2 locuri (cockpit deschis), 1956, Colecție Privată, SUA.
- **Trofeo Automobile Club Como pentru automobilul condus de la cea mai îndepărtată distanță**: Rolls-Royce 20 HP, Sedan, H. J. Mulliner, 1927, Axel Schröter, Monaco.
- **Trofeo dei Schedoni** pentru automobilul cu cel mai bine conservat interior din piele: Jaguar E-Type Lightweight (86PJ), decapotabil cu două locuri, Jaguar Cars, 1963, Richard Cook, Marea Britanie.

CLASA A:

Glorious Excess: The Evolution of the „Money no Object" Motor Car, 1920-1940

- **Câştigător:** Duesenberg SJ, Sweep Panel Dual Cowl Phaeton, La Grande, 1933, Thomas Maoli, SUA.
- **Menţiune de Onoare:** Duesenberg J, Sedan Sport, Weymann, 1929, Donald Ghareeb, SUA.

CLASA B:

Sculpture in Motion: The Decade of the automotive Arms Race, 1928-1938

- **Câştigător:** Alfa Romeo Tipo B (P3), monopost de Gran Prix, Alfa Romeo, 1934, Colecţia Auriga, Germania.
- **Menţiune de Onoare:** Bugatti Type 59, Roadster, Bugatti, 1933, Gregory Manocherian, SUA.

CLASA C:

Renaissance: The Post-War European Sports Car comes of Age

- **Câştigător:** Ferrari 212 Export, Cabriolet Vignale, 1951, Michael Weisberg, SUA.
- **Menţiune de Onoare:** Ferrari 275 GTB, Coupé, Ferrari, 1965, Christopher Stahl, Germania.

CLASA D:

Titans of the Track: When the Boss says „Let´s race!"

- **Câştigător:** Ferrari 250 Monza, Barchetta, Scaglietti, 1954, Giuseppe Prevosti, Italia.
- **Menţiune de Onoare:** Ferrari 121LM, Racing Spyder, Scaglietti, 1954, Elad Shraga, Marea Britanie.

CLASA E:

Frozen in Time: Preservation „Time Capsules" from 1900-1973 which have survived in unrestored state

- **Câştigător:** Ferrari 330 GTC, Coupé cu două locuri, Pininfarina, 1967, Tony Owen, SUA.
- **Menţiune de Onoare:** Dino 206 GT, Coupé, Scaglietti, 1968, Fabio Colombo, Italia.

CLASA F:

„Go Big or Go Home": Automotive Excess of the '80s to the new Millennium, when nothing seemed too fast, expensive or bold

- **Câştigător:** Bugatti EB 110 GT, Coupé, Bugatti, 1993, Maurizio De Angelis, Italia.
- **Menţiune de Onoare:** Ferrari F40 GTE, Berlinetta, Michelotto, 1995, Chad Williams, SUA.

CLASA G:

Vanishing Act: Gone but proudly not forgotten

- **Câştigător:** Talbot Lago T 26 Grand Sport, Fastback Coupé, Saoutchik, 1948, Robert Kudela, Republica Cehă.
- **Menţiune de Onoare:** Siata 208 CS, Spider Corsa, Bertone, 1952, Nikolay Miroshnichenko, Monaco.

CLASA H:

Style matters: Opulence meets Elegance before Times change forever

- **Câştigător:** Ferrari 410 Superamerica, Coupé, Pininfarina, 1959, Sam Lombardo, SUA.
- **Menţiune de Onoare:** Mercedes-Benz 300 SC, Coupé, Mercedes-Benz, 1957, Vin Di Bona, SUA.

Concept Speedtop – „Pantoful clovnului", în stil Zagato, croit pe Seria 8. Preț? 500.000 €

Bavarezii au obiceiul să se joace din când în când cu designul și să șocheze.

În 1997, de pildă, BMW a combinat un coupe Z3 cu spatele unui model break și a lansat modelul de stradă Z3 M Coupe, care a fost poreclit imediat „pantoful clovnului".

Apoi, la Concorso d'Eleganza Villa d'Este 2023, BMW a profitat de ocazie pentru a prezenta în premieră modiala Concept Touring Coupé, un model unicat, cu două locuri și acoperiș rigid, în stil Zagato, pentru cei familiarizați cu modelele coupe create de celebra casă de design din Italia pentru constructori precum Aston Martin, Alfa Romeo, sau Maserati, dezvoltat plecând de la un coupe Z4. Adică, „pantoful clovnului" versiunea „2.0".

Iar acum, la Concorso d'Eleganza Villa d'Este 2025, bavarezii au șocat total. Au croit „pantoful clovnului" pe Seria 8. Rezultatul? Un coupe GT cu 2 locuri Touring, break, în stil Zagato, spectaculos, dotat cu cel mai puternic motor V8 BMW, care invită la escapade în doi.

Forma V pronunțată a părții frontale, cu designul în formă de rechin, farurile subțiri și grila radiatorului iluminată face ca BMW Concept Speedtop să fie o prezență inconfundabilă. Continuarea canelurilor centrale de la capotă peste acoperiș până la eleronul spate conferă automobilului un profil Touring dinamic. Gradientul de culoare de pe acoperiș, care face o trecere de la „Floating Sunstone Maroon" la „Floating Sundown Silver", accentuează această formă. Designul atletic este evidențiat și de umerii lați ai automobilului și de jantele bicolore cu 14 spițe, care au fost concepute special pentru BMW Concept Speedtop.

Interiorul BMW Concept Speedtop a fost proiectat cu o atenție deosebită până la cel mai mic detaliu. Elementele tradiționale în stil brogue, realizate cu măiestrie, scot în evidență suprafețele tapițate cu piele și măiestria manufacturieră. Iar portbagajul împărțit în două secțiuni este, de asemenea, acoperit cu piele și rafinat cu perforații în stil brogue. BMW Speedtop va fi produs în 70 de exemplare, iar prețul vehiculat este de circa 500.000 €. În bani intră și un set de genți de voiaj special concepute pentru această mașină de Schedoni, un manufacturier italian cunoscut pentru producția manuală de articole din piele exclusive și de înaltă calitate.

100 de ani de Phantom, bijuteria coroanei Rolls-Royce

În 2025, Rolls-Royce Motor Cars marchează centenarul lansării primului Phantom. Iar prima petrecere a dat-o la Concorso d'Eleganza Villa d'Este 2025.

De-a lungul îndelungatei sale istorii, numele Phantom a fost rezervat modelului de vârf din portofoliul mărcii - apogeul excelenței. Fiecare iterație, până la cea de-a opta generație, care este în prezent fabricată manual la sediul Rolls-Royce de la Goodwood, a înregistrat progrese în materie de design, inginerie, materiale și tehnologie.

Astăzi, Phantom este, probabil, cea mai bună pânză albă pentru comenzi Bespoke, unde clienții își pot da viață celor mai elaborate, imaginative și personale viziuni. Inspirația pentru comenzile Bespoke este pretutindeni, iar scara, eleganța, prezența și adaptabilitatea lui Phantom îi permit să fie orice dorește proprietarul său să fie. Inspirațiile recente includ haute couture (Phantom Syntopia), filme celebre (Phantom Goldfinger), cultura chineză (Phantom Extended „Anul Dragonului") și mascota Spirit of Ecstasy a mărcii (Phantom Scintilla).

„În urmă cu o sută de ani, Rolls-Royce lansa primul automobil care avea să poarte ceea ce avea să devină cea mai sugestivă și durabilă marcă din istoria sa: Phantom. De-a lungul celor opt generații, rolul fundamental al lui Phantom ca automobil Rolls-Royce de vârf a fost întotdeauna același: să fie cel mai spectaculos, dorit și, mai presus de toate, fără efort automobil din lume - cel mai bun dintre cele mai bune. În multe privințe, istoria lui Phantom este istoria lui Rolls-Royce", a declarat Chris Brownridge, director executiv Rolls-Royce Motor Cars.

A fost publicat „Deșteaptă-te, române“

21 IUNIE 1848. „DEŞTEAPTĂ-TE, ROMÂNE“, IMNUL ACTUAL AL ROMÂNIEI, a fost compus în contextul Revoluţiei de la 1848. Textul melodiei a fost scris de Andrei Mureşanu (1816-1863) şi a fost publicat la data de 21 iunie 1948 în numărul 25 al „Foii pentru minte, inimă şi literatură“, sub titlul „Răsunet“. Linia melodică a cântecului a fost compusă de Anton Pann (1798-1854).

După instaurarea regimului comunist şi odată cu abdicarea forţată a Regelui Mihai I, în data de 30 decembrie 1947, mai multe cântări patriotice, printre care şi „Deşteaptă-te, române“, au fost interzise de autorităţi.

Începând cu luna decembrie a anului 1989, cântecul „Deşteaptă-te, române!“ a căpătat o popularitate foarte mare, el fiind intonat ca un adevărat imn naţional, înlocuind astfel „Trei culori“. În anul 1991, Imnul este consacrat prin Constituţie, iar, în 1998, la iniţiativa Senatului României, ziua de 29 iulie a devenit Ziua Imnului Naţional.

De-a lungul timpului, România a avut ca imnuri naţionale:
„Trăiască Regele“ (1866-1948);
„Zdrobite cătuşe“ (1948-1953);
„Te slăvim, Românie“ (1953-1977);
„Trei culori“ (1977-1989);
„Deşteaptă-te, române“ (1989-prezent).

IUNIE - IULIE 2025

Înființarea Clubului Rapid București

25 iunie 1923. Muncitorii de la Atelierele Grivița, cunoscuți în acea vreme sub denumirea de „ciocănari“, s-au întâlnit la Școala primară din cartier și au semnat actul de naștere al echipei CFR București, devenită apoi Rapid București. Gruparea și-a făcut debutul în campionatul districtual al Bucureștiului, în toamna anului 1923.

Prima utilizare a codurilor de bare

26 iunie 1974. Prima utilizare comercială a codurilor de bare a fost înregistrată într-un supermarket american din Ohio, produsul scanat fiind un pachet de gumă de mestecat.

Primul bancomat

27 iunie 1967. Primul bancomat din lume, creat de scoțianul John Shepherd-Barron, a fost instalat în afara unei sucursale a Barclays Bank din Enfield, Londra. Acesta nu primea carduri, ci cecuri imprimate cu substanțe radioactive, eliberând doar o contravaloare de 10 lire sterline. Inventatorului i-a venit această idee, deoarece ori de câte ori mergea la bancă sâmbăta, trebuia să stea la cozi.

Primii bikini

5 iulie 1946. Primii bikini au fost prezentați în cadrul unui spectacol de modă organizat în aer liber, la piscina Molitor din Paris. Creatorul lor a fost francezul Louis Reard. Campania de promovare a bikinilor a avut următorul slogan: „Bikini - mai mic decât cel mai mic costum de baie din lume“.

Nadia Comăneci a luat primul 10 din istoria gimnasticii

18 iulie 1976. „Zeița de la Montreal“ sau „Perfect Nadia“ sunt doar două dintre superlativele cu care Nadia Comăneci a intrat în istoria sportului după ce, în întrecerea de la paralele inegale din cadrul Jocurilor Olimpice de la Montreal din 1976, a obținut prima notă de 10 din istoria întrecerilor olimpice de gimnastică.

FOTO: INQUAM PHOTOS

Newsweek ROMÂNIA

ABONEAZĂ-TE!

Online, cu cardul, pe www.newsweek.ro/abonamente	Prin ORDIN DE PLATĂ în contul S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., J40/2003/2018, CUI: RO38847674, cont RO54RNCB0088157672210001, deschis la BCR Sucursala Calea Moșilor	La toate oficiile poștale	La firmele de abonamente: ➤ Manpres Distribution București ➤ Calliope S.R.L. Ploiești ➤ Cuget Liber S.A. Constanța

Pentru informații și reclamații abonamente: abonamente@newsweek.ro

Pentru abonamentele plătite cu ordin de plată trebuie să ne trimiteți datele necesare livrării revistei (nume, prenume, adresa completă, numărul de telefon, adresa de e-mail), împreună cu copia dovezii de plat la S.C. NEWS INTERNATIONAL S.A., București, B-dul Mărăști nr. 65-67, Pavilion G3, Complex Romexpo, Intrarea B, sector 1 sau prin e-mail la: abonamente@newsweek.ro.

Plata se va efectua până la data de 25 a lunii în curs pentru ca livrarea abonamentului să înceapă de la data de 1 a lunii următoare.
Dacă plata se efectuează după data de 25, data de început a abonamentului se decalează cu o lună.

Abonament PRINT+DIGITAL	Abonament PRINT	Abonament DIGITAL
3 luni: 97 lei	3 luni: 58 lei	1 lună: 18 lei
6 luni: 182 lei	6 luni: 113 lei	3 luni: 49 lei
12 luni: 350 lei	12 luni: 220 lei	6 luni: 89 lei
		12 luni: 169 lei

Revista *Newsweek România* apare lunar.

Revista *Newsweek România* este distribuită în toată țara, la chioșcurile de presă, în magazinele de pres Inmedio, Relay și Tabac Xpress. Prețurile afișate sunt valabile pentru livrarea revistei pe teritoriul României. Pentru livrarea în străinătate se adaugă taxe poștale, în funcție de zonă.
Detalii: abonamente@newsweek.ro

DACĂ NU GĂSIȚI REVISTA ÎN ORAȘUL DUMNEAVOASTRĂ
vă rugăm să ne comunicați la abonamente@newsweek.ro

CAMERA DE COMERȚ ȘI INDUSTRIE A ROMÂNIEI

DEDICARE / AFACERI / PROFESIONALISM

ÎMPREUNĂ
PENTRU AFACEREA TA

Camera de Comerț și Industrie a României
Bd. Octavian Goga nr. 2, Sector 3, București, 030982, România
Tel: 021 319 01 01 / Fax: 021 319 00 92
e-mail: ccir@ccir.ro
www.ccir.ro

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2025